

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної
педагогічної освіти»

Зарубіжна література *10 клас (стандарт)*

Навчально-методичний комплект
для вчителя

Львів
2018

Зарубіжна література. 10 клас: навчально-методичний комплект для вчителя / Укладач Ковальова Л.Л. – Львів: ЛОІППО, 2018. – 96 с.

Укладач:

Ковальова Людмила Леонідівна – старший викладач кафедри гуманітарної освіти Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Рецензенти:

Богосвятська Анна-Марія Іванівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри гуманітарної освіти Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Хабарова Оксана Степанівна – учитель зарубіжної літератури, учитель-методист КНВК школа-садок № 94 м. Львова

Схвалено на засіданні кафедри гуманітарної освіти
Львівського обласного інституту післядипломної
педагогічної освіти
(Протокол № 9 від 17 червня 2018 року)

© Л.Л. Ковальова, 2018

ЗМІСТ

Програма. Зарубіжна література. 10 клас (стандарт)	4
Календарно-тематичне планування для 10 класу уроків зарубіжної літератури (стандарт)	37
Орієнтовні контрольні запитання та завдання за рівнями до тем, визначених програмою	71
Зарубіжна література у 2018-2019 навчальному році	88
Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів з зарубіжної літератури	94

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

ПРОГРАМА

для 10 класу
загальноосвітніх навчальних закладів
з українською мовою навчання

Авторський колектив програми:

голова – учитель-методист зарубіжної літератури

Л. П. Юлдашева;

наукові консультанти – д. філол. н., проф. ***О. М. Ніколенко,***

д. пед. н., проф. ***О. О. Ісаєва,***

д. пед. н., проф. ***Ж. В. Клименко,***

к. філол. н., проф. ***Ю. І. Ковбасенко,***

к. пед. н., ст. наук. співр. ***В. В. Снегірьова,***

к. пед. н., доц. ***А. О. Мельник,***

к. пед. н., доц. ***О. В. Орлова;***

ст. викл. ***О. К. Бицько,***

члени групи – учителі-методисти зарубіжної літератури

О. В. Гученко, І. І. Звериховська, Ж. В. Костюк,

В. Г. Макаренко, Н. В. Онищенко, Н. І. Підгорна,

О. В. Пітерська, Т. П. Сегеда, О. О. Семенюк, І. О. Смірнова,

С. О. Тіхоненко, В. Г. Турянця.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Без книжок неможливо зберегти мир і
людяність, неможливо побудувати
цивілізований світ.

Ернест Гемінгвей

Передача чужомовної поезії, поезії різних
віків і народів рідною мовою збагачує душу
цілої нації, присвоюючи їй такі форми і вирази
чуття, яких вона не мала досі, будуючи золотий
міст розуміння і спочування між нами
і далекими людьми, давніми поколіннями.

Іван Франко

Програму розроблено на підставі Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 23. 11. 2011 р. № 1392) з урахуванням Державного стандарту початкової загальної освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 20. 04. 2011 р. № 462), Програми із зарубіжної літератури для 5–9 класів для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (2012 зі змінами 2015–2017 рр.) та відповідно до Концепції Нової української школи (2016).

Програма створена в межах всеукраїнського Учительського проекту 2016–2017 рр., до якого долучилися передові вчителі, науковці, методисти й широка громадськість. У програмі враховано позитивний досвід програмотворення України та Рекомендації Європейської Ради.

Навчання зарубіжної літератури в основній школі спрямоване на досягнення мети загальної середньої освіти, яка полягає в розвитку та соціалізації учнів, формуванні їхньої національної свідомості, загальної культури, світоглядних орієнтирів, екологічного стилю мислення і поведінки, творчих здібностей, дослідницьких навичок і навичок життєзабезпечення.

Випускник середньої школи – це патріот України, який знає її історію; є носієм української культури, поважає культуру інших народів; компетентний мовець, який вільно спілкується державною мовою, володіє також рідною (у разі відмінності) й однією чи кількома іноземними мовами, має бажання і здатність до самоосвіти,

виявляє активність і відповідальність у громадському й особистому житті, здатний до підприємливості й ініціативності, має уявлення про світобудову, бережно ставиться до природи, безпечно й доцільно використовує досягнення науки й техніки, дотримується здорового способу життя.

Мета вивчення зарубіжної літератури в старшій школі – розвиток ключових і предметних компетентностей учнів у процесі читацької діяльності, заохочення школярів до розширення кола читання, осягнення духовної цінності та осмислення поезики літературних творів різних епох і країн, поглиблення культурно-пізнавальних інтересів учнів, усвідомлення ними виняткової ролі художньої літератури в сучасному світі, виховання в учнів поваги до культурних надбань свого та інших народів, формування творчої особистості громадянина України з високим рівнем загальної культури, гуманістичним світоглядом, активною життєвою позицією, національною свідомістю.

Завдання вивчення зарубіжної літератури в 10–11 класах:

- розвиток мотивації до читання творів зарубіжної літератури;
- поглиблення знань учнів про літературу як мистецтво слова;
- засвоєння за допомогою художньої літератури історії, культури, моральних та естетичних цінностей інших народів;
- формування духовного світу учнів, їхніх світоглядних переконань, громадянських якостей;
- утвердження за допомогою засобів художньої літератури національних і загальнолюдських цінностей;
- розвиток умінь вільно спілкуватися в різних ситуаціях, формулювати й обстоювати власну думку, вести полеміку, оцінювати життєві явища та виражати ставлення до моральних, суспільних проблем, відображених у класичних і сучасних творах.
- ведення діалогу із книжкою, досягнення взаєморозуміння й налагодження взаємодії з іншими людьми;
- вироблення вмінь орієнтуватися в потоці різноманітної інформації українською та іноземними мовами, у світі класичної й сучасної літератури;
- розвиток уявлень про вітчизняну перекладацьку школу та внесок її видатних представників;

- розширення обріїв володіння рідною мовою через сприйняття україномовних перекладів художніх творів;
- розкриття значення художньої літератури як могутнього чинника єднання та розвитку української нації;
- використання сучасних цифрових технологій для розширення кола читання;
- формування умінь здійснювати пошуково-дослідницьку діяльність (знаходити, сприймати, аналізувати, оцінювати, систематизувати, зіставляти різноманітні факти й відомості);
- застосування в різних життєвих ситуаціях знань, умінь і навичок, набутих у процесі вивчення зарубіжної літератури;
- удосконалення навичок самостійної навчальної діяльності та самоконтролю;
- розвиток художньо-образного мислення, інтелектуальних і творчих здібностей учнів, а також їхньої емоційно-духовної сфери, естетичних смаків, загальної культури.

Вивчення зарубіжної літератури в 10–11 класах забезпечує такі **функції предмета**:

1) *пізнавально-ціннісну* (пізнання людини й світу за допомогою художньої літератури, формування ціннісних орієнтирів особистості в період її становлення);

2) *естетичну* (розвиток цілісних естетичних уявлень про специфіку мистецтва слова й перебіг літературного процесу, естетичного смаку, умінь визначати художню цінність творів);

3) *розвивальну* (розвиток розумових і творчих здібностей, самостійного критичного мислення, індивідуального стилю пізнавальної діяльності, навичок роботи з книжкою, комп'ютером із метою розширення кола читання, формування культури спілкування рідною та іноземними мовами);

4) *соціально-адаптаційну* (соціокультурна адаптація особистості до умов сучасного інформаційного суспільства);

5) *виховну* (виховання високих моральних і громадянських якостей, національної свідомості, відповідальності за збереження духовних надбань України й людства).

Відповідно до **Концепції Нової української школи** учні загальноосвітніх навчальних закладів мають не тільки опанувати зміст дисциплін, а передовсім набути необхідних для життя в суспільстві умінь і навичок, важливих для всебічного розвитку особистості, її подальшого становлення, морального та професійного зростання.

Компетентність – це динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні освіти (Національний освітній глосарій, 2014). Компетентність – це набуті реалізаційні здатності особистості до ефективної діяльності.

Компетентнісний підхід, покладений в основу Концепції Нової української школи, полягає у підготовці учнів до сучасного життя та майбутньої діяльності, у цілеспрямованому формуванні в них ключових і предметних компетентностей.

Компетентнісний підхід забезпечує настанову не на процес навчання, а на досягнення особистого результату учня. Компетентнісний підхід кардинально змінює освітню роль учня – із реципієнта (того, хто сприймає інформацію) він перетворюється на активного учасника освітнього процесу, самостійного суб'єкта навчальної діяльності, котрий здобуває, перевіряє, обробляє та використовує інформацію. За допомогою індивідуальних зусиль і творчого пошуку учень обирає власну траєкторію не тільки в певній галузі, а й у житті. Компетентнісний підхід дає змогу сформувати творчу й активну особистість із вільною свідомістю, прагненням до постійної самоосвіти, до нових вершин у різних видах діяльності.

Принципи компетентнісного підходу:

- розширення прав і можливостей учнів у пізнавальній діяльності;
- формування власної траєкторії навчання;
- концентричне розширення компетентностей (крок за кроком нарощування знань, умінь, навичок);
- зв'язок навчального процесу із сучасним життям;
- настанова на самостійне мислення і творче самовираження учнів;
- оцінка й самооцінка діяльності;
- виявлення перспективи вивчення предмета;
- систематизація, узагальнення, творче осмислення вивченого;
- підвищення інтересу до процесу навчання;
- стимулювання до свідомого вибору майбутньої професії;
- формування потреби творчої реалізації в суспільстві, набуття умінь і навичок, необхідних для життя.

Ключові компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної сфери, натомість важливі для успішної діяльності, подальшої реалізації особистості в житті.

Відповідно до Рекомендацій Європейської Ради засобами предмета «Зарубіжна література» мають бути сформовані такі **ключові компетентності**:

- 1) спілкування державною мовою;
- 2) спілкування іноземними мовами;
- 3) математична компетентність;
- 4) компетентності в природничих науках і технологіях;
- 5) інформаційно-цифрова компетентність;
- 6) уміння вчитися;
- 7) ініціативність і підприємливість;
- 8) соціальна та громадянська компетентності;
- 9) обізнаність та самовираження у сфері культури;
- 10) екологічна грамотність і здорове життя.

Роль зарубіжної літератури у формуванні ключових компетентностей

	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: сприймати, розуміти, критично оцінювати, інтерпретувати інформацію державною мовою; усно й письмово тлумачити поняття, розповідати про літературні факти, висловлювати думки й почуття, обстоювати погляди.</p> <p>Ставлення: поцінування української мови як державної – чинника національної ідентичності; використання української мови у різних сферах життя; розширення знань, умінь, навичок з української мови завдяки використанню ресурсів художньої літератури (текстів зарубіжних авторів в українських перекладах).</p> <p>Навчальні ресурси: літературні твори зарубіжних авторів в українських перекладах; монолог, діалог, дискусія, дебати.</p>

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: читати й розуміти художні тексти іноземною мовою (за умови вивчення відповідної іноземної мови в школі); зіставляти оригінальні тексти з українськими художніми перекладами.</p> <p>Ставлення: усвідомлення багатства рідної мови; готовність до міжкультурного діалогу, відкритість до пізнання різних культур; толерантність щодо різних культур і традицій.</p> <p>Навчальні ресурси: літературні твори (цілісно, у фрагментах) іноземними мовами (які вивчаються в школі); літературні твори зарубіжних авторів у класичних і сучасних українських перекладах: сайти зарубіжних письменників, літературних музеїв світу.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: розвивати абстрактне мислення; установлювати причиново-наслідкові зв'язки; виокремлювати головну та другорядну інформацію; формулювати визначення; будувати гіпотези; перетворювати інформацію з однієї форми в іншу (текст – графік, таблиця, схема, презентація тощо).</p> <p>Ставлення: прагнення висловлюватися точно, логічно та послідовно; розуміння тенденцій, закономірностей, процесів.</p> <p>Навчальні ресурси: схеми, таблиці, літературні мапи, презентації; роздум (визначення тези, добір аргументів, наведення прикладів, формулювання висновків); висунення гіпотези та її обґрунтування; інтернет-ресурси.</p>
4	Компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: швидко й ефективно шукати інформацію; використовувати різні види читання для здобуття нових знань; здійснювати пошукову діяльність, словесно</p>

		<p>оформлювати результати досліджень; критично оцінювати результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури.</p> <p>Ставлення: готовність до опанування новітніх технологій; оперативне реагування на технологічні зміни; захист природного середовища.</p> <p>Навчальні ресурси: інноваційні технології навчання (інтерактивні, інформаційно-комунікаційні).</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: діяти за алгоритмом, складати план тексту; використовувати інтернет-ресурси для отримання нових знань.</p> <p>Ставлення: задоволення пізнавального інтересу в інформаційному середовищі; критичне ставлення до медійної інформації; прагнення дотримуватися етичних норм у віртуальному інформаційному просторі.</p> <p>Навчальні ресурси: дописи в соціальних мережах і коментарі до них; інструментальні тексти (алгоритми, інструкції тощо); складання плану; аналіз медіатекстів (виявлення маніпулятивних технологій).</p>
6	Уміння вчитися	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності та способи її досягнення; планувати й організувати власну навчальну діяльність; читати, використовуючи різні види читання: ознайомлювальне, вибіркоче, навчальне тощо; постійно поповнювати власний словниковий запас; користуватися різними джерелами довідкової інформації (словники, енциклопедії, онлайн-ресурси тощо); здійснювати самооцінювання результатів власної діяльності, рефлексію;</p>

		<p>застосовувати комунікативні стратегії відповідно до мети й ситуації спілкування.</p> <p>Ставлення:</p> <p>прагнення використовувати українську мову в різних життєвих ситуаціях;</p> <p>готовність удосконалювати власне мовлення впродовж життя, розвивати мовну інтуїцію;</p> <p>розуміння ролі художньої літератури для власного інтелектуального й духовного зростання.</p> <p>Навчальні ресурси:</p> <p>інструкції з ефективного самонавчання;</p> <p>довідкова література, пошукові системи;</p> <p>електронні мережеві бібліотеки.</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння:</p> <p>презентувати власні ідеї та ініціативи чітко, грамотно, використовуючи доцільні мовні засоби;</p> <p>реалізувати комунікативні стратегії для формулювання власних пропозицій, рішень і виявлення лідерських якостей.</p> <p>Ставлення:</p> <p>готовність брати відповідальність за себе та інших;</p> <p>розуміння ролі комунікативних умінь для успішної професійної кар'єри.</p> <p>Навчальні ресурси:</p> <p>тексти офіційно-ділового стилю (резюме, доручення тощо), самопрезентація, зразки реклами тощо;</p> <p>літературні твори, які містять моделі ініціативності.</p>
8	Соціальна та громадянська компетентності	<p>Уміння:</p> <p>аргументовано й грамотно висловлювати власну думку щодо суспільно-політичних питань;</p> <p>уникати дискримінації інших у процесі спілкування;</p> <p>визначати в літературних творах суспільно-політичний контекст, актуальні соціальні проблеми та ідеї, приклади громадянських якостей в образах персонажів;</p> <p>розвивати критичне мислення.</p> <p>Ставлення:</p> <p>усвідомлення себе громадянином України;</p> <p>розуміння й утвердження демократичних цінностей;</p> <p>повага до закону та правових норм, зокрема до норм українського законодавства;</p>

		<p>утвердження права кожного на власну думку.</p> <p>Навчальні ресурси: інтерактивні технології навчання; художні твори, які містять суспільні проблеми й моделі державного устрою; суспільно-історичний контекст напрямів, течій, стилів, жанрів.</p>
9	Обізнаність та самовираження у сфері культури	<p>Уміння: сприймати твори літератури в контексті культури доби; аналізувати та інтерпретувати літературні твори зарубіжних авторів в аспекті національної культури та загальнолюдських цінностей; демонструвати взаємодію літератури з іншими видами мистецтва, порівнювати літературні тексти з їхнім утіленням у живописі, кіно, музиці тощо; використовувати українську мову як державну для духовного, культурного й національного самовираження, дотримуватися норм української літературної мови та мовленнєвого етикету, що є виявом загальної культури людини; створювати власні тексти різних жанрів, використовуючи відповідні зображально-виражальні засоби.</p>
		<p>Ставлення: любов до літератури й мистецтва як складників людської цивілізації; потреба читання літературних творів для естетичної насолоди та рефлексії над прочитаним; відкритість до міжкультурної комунікації; стійкий інтерес до світових культурних надбань.</p> <p>Навчальні ресурси: твори різних видів мистецтва; мистецькі проекти; сайти музеїв світу.</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя.	<p>Уміння: не шкодити своєю діяльністю довкіллю; сприймати довкілля як життєдайне середовище; дбайливо ставитися до природи як важливого чинника реалізації особистості;</p>

		<p>дотримуватися здорового способу життя.</p> <p>Ставлення: готовність зберігати природні ресурси для сьогодення та майбутнього; набуття знань (за допомогою художньої літератури) про цілісну картину світу та місце людини в ній; опанування традицій різних народів, позитивного досвіду збереження навколишнього середовища.</p> <p>Навчальні ресурси: аналіз літературних текстів (епізодів) екологічного спрямування; усні / письмові презентації в межах дослідницьких проектів.</p>
--	--	--

Предметні компетентності зумовлені специфікою навчальної галузі та шкільного предмета. Предметні компетентності, що формуються засобами зарубіжної літератури, важливі для становлення та розвитку духовно-емоційного світу учнів, їхнього світогляду, моральних цінностей, громадянських якостей.

Вивчаючи зарубіжну літературу в старшій школі, учні мають набути таких предметних компетентностей:

- розуміння літератури як невід’ємної частини національної й світової художньої культури;
- усвідомлення специфіки літератури як мистецтва слова, її гуманістичного потенціалу та місця в системі інших видів мистецтва;
- знання літературних творів, обов’язкових для текстуального вивчення та варіативних (за вибором учителя та учнів), осягнення творів у єдності змісту та форми, виокремлення складників та художніх особливостей творів (на рівні сюжету, композиції, образів, поетичної мови, жанру тощо);
- усвідомлення ключових етапів і явищ літературного процесу різних країн, зіставлення з українським літературним процесом;
- знання основних фактів життя та творчості видатних письменників, усвідомлення їхнього внеску в скарбницю вітчизняної та світової культури;
- оволодіння передбаченими програмою літературознавчими поняттями, застосування їх під час аналізу та інтерпретації художніх творів;

– розуміння специфіки оригіналу (за умови володіння іноземною мовою) та художнього перекладу твору (українською мовою);

– знання українських перекладів творів зарубіжної літератури, імен перекладачів та здобутків вітчизняної перекладацької школи;

– формування читацького досвіду та якостей творчого читача, здібності до створення усних і письмових робіт різних жанрів;

– орієнтування у царині класичної й сучасної літератури;

– порівняння літературних творів і явищ (окремих компонентів і цілісно);

– уміння оцінювати художню вартість творів, творчо-критично осмислювати їхній зміст, визначати актуальні ідеї, важливі для сучасності, тощо.

Компонентами компетентностей є когнітивний (знаннєвий), діяльнісний (практико-орієнтований) та ціннісний.

Складники предметних компетентностей (предмет «Зарубіжна література»)

Знаннєвий компонент	Діяльнісний компонент	Ціннісний компонент
<p><i>Учень / учениця</i> знає ідейно-художній зміст літературних творів у контексті розвитку культури й суспільства; розуміє зміст прочитаного; називає літературні факти, явища, твори, імена письменників, перекладачів тощо; формулює визначення понять, власну думку; записує стислу (тези) й розширену інформацію</p>	<p><i>Учень / учениця</i> розпізнає літературні факти, явища, напрями, течії, жанри, стилі; розрізняє засоби художньої виразності, індивідуальні стилі митців; описує персонажів, їхні риси, поведінку, умови життя, соціально-культурний контекст; складає план (простий, складний), таблиці, будує схеми; порівнює літературні факти, явища, сюжети, теми, образи, мотиви, засоби художньої виразності, особливості національних літератур;</p>	<p><i>Учень / учениця</i> усвідомлює значення художньої літератури для сучасної людини й суспільства; обговорює прочитане; критично ставиться до інформації, формує власне бачення проблем; оцінює художню вартість творів класики й сучасності; висловлює судження щодо прочитаних літературних творів, образів, тем, сюжетів тощо; обстоює, аргументує власну позицію, думку; обґрунтовує ідею,</p>

<p>(зокрема самостійно здобуту); пояснює літературні факти, явища, образи, теми, сюжети тощо; наводить приклади художніх засобів у творі,</p>	<p>аналізує літературні жанри, твори (цілісно та окремі аспекти); класифікує літературні факти, явища, образи тощо; характеризує образи персонажів, образ автора; установлює зв'язки художньої літератури й культури, суспільства, науки; визначає літературознавчі терміни й поняття, засоби художньої виразності, їхню семантику і функції в тексті;</p>	<p>думку, гіпотезу; узагальнює набутий культурний досвід</p>
<p>літературних фактів і явищ у контексті розвитку напрямів, течій, жанрів, стилів.</p>	<p>виконує творчі роботи різних видів; планує, прогнозує розвиток сюжетів, образів, тем, ідей тощо; дотримується правил усного й писемного мовлення, грамотно формулює думку, позицію; виготовляє (самостійно) продукцію, пов'язану із вивченням зарубіжної літератури (малюнок, листівка, обкладинка, буктрейлер, презентація та ін.); уміло поводить себе в різних комунікативних ситуаціях; використовує набутий досвід вивчення зарубіжної літератури; уміє орієнтуватися в колі класичної та сучасної літератури; розв'язує завдання в різних життєвих ситуаціях на підставі набутого культурного досвіду.</p>	<p>вивчення літературних творів; робить висновки щодо розвитку літератури в різних країнах, взаємозв'язків української та зарубіжних літератур, зв'язків літератури й мистецтва, значення української перекладацької школи в діалозі культур.</p>

Принципи укладання програми із зарубіжної літератури для 10–11 класів. У 10–11 класах розпочинається новий етап літературної освіти – **творчо-критичне читання**, який є логічним продовженням попередніх етапів (5–7 класи – прилучення до читання, 8–9 класи – системне читання).

Програма для 10–11 класів побудована на поєднанні таких підходів:

хронологічного (історико-літературного);

концентричного (розширення й поглиблення відомого раніше матеріалу);

жанрово-тематичного (актуальні для молоді теми, жанри);

мультикультурного (презентація найяскравіших літературних явищ різних часів і народів у контексті культури, діалог культур у часі).

Це вможливорює вивчення творів зарубіжної літератури *не тільки за хронологією*, а й за принципом концентричного розширення (від простого – до складного, від початкових понять про літературне явище або творчість письменника – до нових знань про них), поглиблення уявлення про розвиток національних літератур, напрямів, течій, тем, жанрів, стилів у попередні епохи й у сучасну добу, початок живого діалогу з книжкою, що має тривати протягом усього життя.

До програми із зарубіжної літератури для 10–11 класів увійшли твори із золотого фонду класичної літератури, а також популярні твори сучасності різних країн і народів.

У 10–11 класах уявлення про літературний процес та його складники мають бути поглиблені внаслідок аналізу шедеврів світової літератури («Одіссея» Гомера, «Божественна комедія» Данте, «Гамлет» В. Шекспіра, «Фауст» Й. В. Гете, соціально-психологічні й філософські романи та п'єси, поетичні твори ХІХ–ХХ століть та ін.).

Початкові знання про епохи, специфіку літературних напрямів, течій, жанрів, стилів, фонові культурологічні знання учні вже отримали у 8–9 класах (на етапі системного читання). Повернення до окремих етапів літератури й письменників у 10–11 класах відбувається на новому рівні сприйняття учнів, які стали старшими за віком і більше підготовленими до осмислення шедеврів зарубіжних авторів.

У програмі відображено чотири змістові лінії літературного компонента Державного стандарту базової і повної загальної

середньої освіти: **емоційно-ціннісну, літературознавчу, культурологічну, компаративну.**

Емоційно-ціннісна лінія забезпечує розкриття гуманістичного потенціалу та естетичної цінності творів художньої літератури. Ця змістова лінія спрямована на формування духовно-емоційного світу учнів, їхніх етичних позицій, світоглядних уявлень і переконань, а також на розвиток інтересу учнів до художньої літератури, розширення кола їхнього читання, орієнтування у світі класичної і сучасної літератури (зокрема в бібліотечних фондах, інтернет-ресурсах) із метою пошуку необхідної книги, розвитку вмінь і навичок читацької діяльності.

Літературознавча лінія передбачає вивчення літературних творів у єдності змісту й форми, оволодіння учнями основними літературознавчими поняттями й застосування їх під час аналізу й інтерпретації художніх творів; розгляд літературних творів, явищ і фактів у контексті літературного процесу; виявлення специфіки літературних напрямів, течій; розкриття поетикальних (зокрема жанрово-стильових) особливостей художніх творів; ознайомлення учнів із загальними принципами художнього перекладу, необхідними для текстуальної роботи з перекладною літературою. Літературознавчі терміни й поняття подано в програмі за принципами науковості (відповідно до розвитку сучасного літературознавства), послідовності (від простих до складних) й концентричності (від елементарних уявлень до їхнього поглиблення, від загальних понять до їхніх різновидів тощо). Літературознавча лінія представлена у рубриці **Теорія літератури (ТЛ).**

Культурологічна лінія сприяє усвідомленню художньої літератури як важливого складника мистецтва; ознайомленню учнів із фундаментальними цінностями світової художньої культури; розкриттю особливостей творів, літературних явищ і фактів у широкому культурному контексті; висвітленню зв'язків літератури з філософією, міфологією, фольклором, звичаями, віруваннями, культурними традиціями різних народів і національностей; розширенню ерудиції учнів, вихованню їхньої загальної культури, поваги до національних і світових традицій, толерантного ставлення до представників різних культур, віросповідань, рас і національностей. У цій рубриці програми презентовано зв'язки літератури з іншими видами мистецтва, філософією, міфологією; утілення літературних творів у живописі, музиці, кіно тощо; подано інформацію про літературні музеї, визначні культурні явища різних

країн і народів та ін. Культурологічна лінія реалізована в рубриці **Література і культура (ЛК)**.

Компаративна лінія забезпечує порівняння літературних творів, явищ і фактів, що належать до різних літератур; установлення зв'язків між українською та зарубіжними літературами (генетичних, контактних, типологічних та ін.); розгляд традиційних тем, сюжетів, мотивів, образів у різних літературах; зіставлення оригіналів та україномовних перекладів літературних творів; увиразнення особливостей української культури й літератури на тлі світової; демонстрацію лексичного багатства й невичерпних стилістичних можливостей української мови, а також поглиблення знань і розвиток навичок учнів з іноземних мов. Компаративна лінія представлена у рубриці **Елементи компаративістики (ЕК)**.

Міжпредметні зв'язки (рубрика МЗ) є дидактичною умовою підвищення ефективності навчального процесу. Міжпредметні зв'язки набувають особливої ваги в контексті компетентнісного підходу, адже сприяють глибокому засвоєнню знань учнями, активізації їхньої пізнавальної діяльності, розширенню світогляду, водночас дають змогу визначити роль і місце зарубіжної літератури в системі шкільних предметів. Реалізація міжпредметних зв'язків уможливорює економне й водночас інтенсивне використання часу в процесі вивчення тем, що мають цільові й змістові збіги з іншими предметами.

Предмет «Зарубіжна література» має потужний українознавчий потенціал, важливий для формування юного покоління громадян України, їхньої національної свідомості та патріотизму. Рубрика **Україна і світ (УС)** акцентує українознавчий зміст предмета, необхідність засвоєння корисного у різних культур і народів «чужого» і перетворення на «своє», власний духовний досвід.

Викладання курсу зарубіжної літератури в загальноосвітніх закладах України здійснюється **українською мовою**. Твори зарубіжних письменників у курсі зарубіжної літератури вивчаються в українських перекладах (для зіставлення можливе залучення перекладів, переспівів іншими мовами, якими володіють учні). За необхідних умов (достатнє володіння учнями мовою, якою написаний художній твір; якісна підготовка вчителя, зокрема можливість дослідження образної системи, засобів виразності, поетики, стилістичних особливостей твору тощо мовою оригіналу) бажаним є розгляд художніх текстів мовою оригіналу. У такому разі предмет «Зарубіжна література» виконує додаткову функцію вдосконалення володіння учнями україномовних шкіл іноземними мовами.

Програма містить *обов'язковий і варіативний компоненти* (приблизно 70% : 30%). У кожному класі учням запропоновано теми й твори для обов'язкового текстуального вивчення, зокрема поетичні твори для вивчення напам'ять. Варіативний компонент забезпечено можливістю вибору (вчителем і учнями) творів у межах обов'язкових тем, а також для уроків розвитку мовлення, позакласного читання та для уроків із резервного часу. Якщо не вибрано твір, представлений в програмі в переліку альтернативних, його можна запропонувати на позакласне читання. Варіативний компонент вимагає від учителя відповідного планування уроків, творчого підходу, урахування читацьких інтересів сучасної молоді, розуміння їхніх духовних та естетичних потреб.

Вивчення літератури в кожному класі завершує спеціальний розділ *«Сучасна література в юнацькому читанні»*, у якому представлені твори різних жанрів, популярні в різних країнах і пов'язані з проблемами сучасної молоді; вони відображають тенденції розвитку сучасного літературного процесу й культури загалом. Сучасна література має підготувати учнів до входження в сучасний світ, допомогти інтегруватися в соціокультурне середовище, знаходити спільну мову з однолітками різних країн і народів.

Програма є основою для календарно-тематичного та поурочного планування, у якому *вчитель самостійно розподіляє години* на вивчення художніх творів, планує певні види роботи, спрямовані на опанування змісту матеріалу та формування вмінь і навичок учнів, опрацювання різних рубрик програми. Це дає змогу вчителю вільно й творчо підійти до реалізації програми в кожному класі з огляду на інтереси й рівень підготовки учнів, конкретні умови викладання (наявність художніх текстів; технічні засоби; набуття учнями знань з іноземної мови, української мови і літератури, історії та інших предметів тощо).

Структура програми. Програма із зарубіжної літератури для 10–11 класів містить:

«Пояснювальну записку»;

розподіл годин за кожним класом (загальна кількість годин на рік, кількість годин на текстуальне вивчення творів (за розділами), розвиток мовлення, позакласне читання, резервний час);

зміст навчального матеріалу та очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів (компетентності (ключові й предметні) – за класами й розділами);

перелік творів для вивчення напам'ять (для кожного класу);

Додаток 1 – «Список творів для додаткового читання (для уроків позакласного читання й уроків із резервного часу)»;

Додаток 2 – «Сучасна науково-методична література для вчителя»;

Додаток 3 – «Культурологічний контекст».

Про роль учителя та учня в навчальному процесі. Учитель має право розподіляти години на текстуальне вивчення творів, позакласне читання, розвиток мовлення з огляду на визначену кількість годин на опрацювання конкретного розділу. Він самостійно вибирає той чи той твір для вивчення із низки альтернативних текстів. Програма передбачає урахування духовних запитів і читацьких інтересів учнів, котрі можуть спільно з учителем вибрати для розгляду тексти сучасної літератури із запропонованого в програмі переліку.

Учитель творчо підходить до вибору методів, прийомів, технологій вивчення художніх текстів, способів їхнього аналізу та інтерпретації. Компетентнісний підхід потребує оновлення педагогічних технологій і методики викладання зарубіжної літератури, індивідуальної творчості вчителів, формування в освітньому процесі тісних партнерських стосунків, що ґрунтуються на постійному діалозі з учнями та повазі до їхньої думки. У зв'язку з упровадженням компетентнісного підходу потрібно створити ефективні технології не тільки оцінювання навчальних досягнень учнів учителем, а й самооцінки учнів, що дасть можливість школярам свідоміше й вільніше освоювати здобутки зарубіжної літератури.

Учень самостійно провадить пізнавальну діяльність, висловлює власні думки, критично мислить, бере участь в усіх видах творчості. Від взаємодії вчителя та учня, їхньої взаємоповаги та співпраці залежить успішність засвоєння зарубіжної літератури в 10–11 класах.

Вивчення зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах – творчий процес, у якому вчитель та учні є повноправними партнерами й учасниками культурного діалогу, який має зробити книжку невід'ємною частиною життя нового покоління громадян України у XXI ст., прокласти їм шлях до цивілізованого світу через здобутки художньої літератури різних країн і народів, слугувати збереженню миру й загальнолюдських цінностей. Провідником української молоді у майбутнє має стати духовний досвід світового письменства, пам'ять культури та національна свідомість.

10 клас

Усього – 34 (35) години;

текстуальне вивчення творів – 30 годин;

розвиток мовлення – 4 години (у межах годин на текстуальне вивчення);

позакласне читання – 2 години;

резервний час – 2 (3) години.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів (за розділами)	Зміст навчального матеріалу
ВСТУП ОРИГІНАЛЬНА І ПЕРЕКЛАДНА ЛІТЕРАТУРА В СУЧАСНОМУ СВІТІ (1 год.)	
<p><i>Учень / учениця</i></p> <p>Предметні компетентності</p> <p><i>Знаннєвий компонент</i> розуміє значення художньої літератури для розвитку суспільства та особистості; знає особливості художнього перекладу, його різновиди;</p> <p><i>Діяльнісний компонент</i> з'ясовує сутність діалогу автора й читача, діалогу культур у процесі читання художньої літератури; уміє користуватися фондами бібліотек, зокрема електронних мережевих бібліотек;</p> <p><i>Ціннісний компонент</i> усвідомлює духовні цінності, утілені у творах літератури й мистецтва;</p> <p>Ключові компетентності</p> <p><i>Спілкування державною мовою</i> тлумачить поняття «автор», «читач», «діалог культур», «оригінал», «художній переклад»;</p> <p><i>Спілкування іноземними мовами</i> знає вислови зарубіжних митців про літературу й культуру іноземною мовою (за умови володіння нею);</p> <p><i>Математична компетентність</i> на підставі прочитаного виокремлює головну та другорядну інформацію;</p> <p><i>Інформаційно-цифрова компетентність</i> знає електронні сайти українських бібліотек, використовує їх у процесі навчання й читання художньої літератури; створює електронну продукцію (презентації, буктрейлери тощо) для популяризації улюблених книжок;</p> <p><i>Уміння вчитися</i></p>	<p>Значення художньої літератури для людини й людства ХХІ ст. Формування читача в епоху цифрових технологій. Оригінали й переклади художніх творів, їхня роль у розвитку особистості. Перекладна література як важливий складник вітчизняної культури й чинник формування української нації. <i>(ТЛ) Автор, читач, художній переклад, діалог культур.</i> <i>(ЛК) Використання Інтернету для розширення кола читання.</i> <i>(УС) Українські бібліотеки.</i> <i>Електронні ресурси українських бібліотек.</i> <i>(ЕК) Відмінності перекладного твору від оригінального.</i> <i>(МЗ) Інформатика, художня культура.</i></p>

<p><i>використовує</i> різні джерела довідкової інформації (словники, енциклопедію, он-лайн ресурси) для отримання нових знань; <i>Соціальна та громадянська компетентності</i> толерантно ставиться до культурних надбань інших народів; <i>Обізнаність та самовираження у сфері культури</i> усвідомлює роль художньої літератури для світового культурного поступу; <i>Екологічна грамотність і здорове життя</i> розуміє значення читання художньої літератури для духовного здоров'я людини як спосіб протидії насильству, агресії та іншим негативним явищам сучасного світу.</p>	
ЗОЛОТІ СТОРІНКИ ДАЛЕКИХ ЕПОХ (7 год.)	
<p><i>Учень / учениця</i> Предметні компетентності <i>Знаннєвий компонент</i> <i>дає стислу характеристику</i> літератури античності та Відродження; <i>називає</i> видатних представників античної та ренесансної культур; <i>знає</i> основні відомості про Гомера, Данте і В. Шекспіра; <i>розуміє</i> вплив творчості Гомера, Данте і В. Шекспіра на українську літературу й світовий літературний процес; <i>дає загальну характеристику</i> змісту творів; <i>називає</i> імена відомих українських перекладачів творів античності й Відродження; <i>Діяльнісний компонент</i> <i>аналізує</i> ідейно-тематичний зміст, сюжет, особливості композиції, проблематику поем «Одіссея» та «Божественна комедія» (за прочитаними уривками), трагедії «Гамлет»; <i>визначає</i> міфологічні, пригодницькі й побутові елементи в «Одіссеї»; <i>характеризує</i> стиль гомерівської оповіді, концепцію світу і людини в «Божественній комедії», образи Одіссея і Гамлета, жанрову своєрідність творів; <i>висловлює</i> ставлення до літературних</p>	<p>Стародавня Греція Етапи й шедеври античності (огляд). Гомер (приблизно VIII ст. до н. е.). «Одіссея» (1-2 уривки за вибором учителя) Міфологічні, пригодницькі й побутові елементи в «Одіссеї». Уславлення людського розуму, вірності, винахідливості й допитливості. Засудження беззаконня, насильства й несправедливості та самовпевненості й марнославства. Образ Одіссея.</p> <p>Італія Специфіка італійського Відродження, його основні етапи, представники. Данте Аліг'єрі (1265 – 1321). «Божественна комедія» (Пекло, I, V). Роль Данте Аліг'єрі в історії європейської культури. Поема «Божественна комедія» як філософсько-художній синтез</p>

<p>персонажів; <i>аргументує</i>, чому образ Гамлета став «вічним»; <i>визначає</i> провідні мотиви трагедії «Гамлет», роль монологів у розкритті образу головного героя; <i>узагальнює</i> результати аналізу творів, свої знання про літературу античності й Відродження; <i>Ціннісний компонент</i> <i>обговорює</i> філософсько-етичні проблеми, порушені у творах; <i>висловлює судження</i> щодо проблем праведного благочестивого життя (за «Божественною комедією») та морального вибору в житті людини (за трагедією «Гамлет»); <i>оцінює</i> чинники (цінності, ідеали, стани) духовного життя і вчинків літературних персонажів; <i>робить висновки</i> про значення прочитаних творів для світового культурного поступу в цілому і розвитку українського культурного середовища зокрема. Ключові компетентності <i>Спілкування державною мовою</i> <i>тлумачить</i> поняття «трагедія», «міф», «епічна поема», «вічний образ»; <i>збагачує</i> власне мовлення крилатими висловами з «Одіссеї» та «Гамлета»; <i>Спілкування іноземними мовами</i> <i>читає</i> уривок із трагедії «Гамлет» англійською мовою (за умови володіння цією мовою); <i>порівнює</i> уривки оригіналу та перекладу трагедії «Гамлет» (за умови володіння англійською мовою); <i>Математична компетентність</i> <i>установлює</i> причиново-наслідкові зв'язки між подіями твору; <i>Інформаційно-цифрова компетентність</i> <i>застосовує</i> цифрові технології для пошуку необхідної інформації; <i>створює</i> електронну продукцію (презентації,</p>	<p>середньовічної культури й утілення ідей раннього Відродження. Особливості композиції поеми. Концепція світу й людини. Алегоричний зміст образів та епізодів. Жанрова своєрідність твору. Англія Ренесанс в Англії. Здобутки й представники. Вільям Шекспір (1564 – 1616). «Гамлет». Здобутки драматургії В. Шекспіра. Філософські та моральні проблеми в трагедії «Гамлет». Провідні мотиви твору. Художній простір (<i>данське королівство</i> як символ). Гамлет – вічний образ світової літератури. Багатогранність шекспірівських характерів. Відкритість твору в часі, його рецепція та інтерпретації в наступні епохи. <i>(ТЛ) Міф, епічна поема, вічний образ, трагедія.</i> <i>(ЛК) Утілення поем Гомера і Данте, трагедії В. Шекспіра у творах мистецтва.</i> <i>(УС) Українські переклади творів. Уплив літератури античності й Відродження на українську літературу. Гомерівські, дантівські й шекспірівські мотиви у творчості українських поетів.</i> <i>(ЕК) Порівняння образів, оригіналу й перекладу (фрагментів – за умови володіння учнями іноземною мовою).</i> <i>(МЗ) Історія, художня</i></p>
---	---

<p>афіші тощо) для популяризації прочитаних творів; <i>Уміння вчитися</i> <i>використовує</i> різні види читання (повільне, виразне, коментоване, повторне, вибіркове); <i>здійснює</i> самооцінювання результатів власної діяльності, рефлексію, зіставляючи свої погляди з поглядами головних персонажів трагедії «Гамлет»; <i>Соціальна та громадянська компетентності</i> <i>Визначає</i> у творах актуальні соціальні проблеми та ідеї; <i>оцінює</i> стосунки Гамлета і зображеного у шекспірівській трагедії соціуму; <i>висловлює думку</i> щодо порушених у прочитаних творах соціальних проблем; <i>Обізнаність та самовираження у сфері культури</i> <i>сприймає</i> прочитані твори в контексті відповідної доби й сучасної культурної ситуації; <i>аналізує та інтерпретує</i> твори в аспекті національної культури та загальнолюдських цінностей; <i>усвідомлює</i> роль античності і Відродження в розвитку української і світової культури.</p>	<p><i>культура.</i></p>
<p>ПРОЗА Й ПОЕЗІЯ ПІЗНЬОГО РОМАНТИЗМУ ТА ПЕРЕХОДУ ДО РЕАЛІЗМУ XIX СТ. (6 год.)</p>	
<p><i>Учень / учениця</i> Предметні компетентності <i>Знаннєвий компонент</i> <i>розуміє</i> особливості розвитку романтизму, специфіку його течій у національних літературах і творчості митців; <i>знає</i> українських перекладачів та українські переклади прочитаних творів, <i>визначає</i> в них засоби художньої виразності; <i>Діяльнісний компонент</i> <i>виявляє</i> жанрові ознаки прочитаних творів; <i>визначає</i> особливості взаємодії різних елементів (романтичних і реалістичних) у творах письменників; <i>аналізує</i> провідні теми, проблеми, мотиви творів;</p>	<p>Специфіка переходу від романтизму до реалізму.</p> <p>Німеччина Романтизм у Німеччині. Ернст Теодор Амадей Гофман (1776 – 1822). «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер». Е. Т. А. Гофман як представник гротескної течії романтизму. Віхи мистецького шляху. Протиставлення філістерів та ентузіастів як провідний конфлікт творчості Е. Т. А. Гофмана. Особливості сюжету й композиції повісті</p>

<p>коментує, характеризує, інтерпретує образи персонажів та засоби їх створення; виявляє особливості індивідуального стилю митців; зіставляє образи, засоби виразності; виявляє традиції й новаторство митців на тлі літературного процесу; <i>Ціннісний компонент</i> висловлює власну думку щодо порушених у творах проблем; усвідомлює гуманістичні цінності доби романтизму (пріоритет особистості, свободи, мистецтва, людських почуттів та ін.); Ключові компетентності <i>Спілкування державною мовою</i> пояснює сутність понять і фактів, пов'язаних із розвитком романтизму; бере участь у дискусії стосовно проблем, порушених у творах; <i>Спілкування іноземними мовами</i> читає тексти (уривки) іноземною мовою (за умови володіння нею); порівнює оригінали й переклади (у фрагментах); <i>Математична компетентність</i> складає таблиці, схеми на підставі прочитаних творів; установлює причиново-наслідкові зв'язки подій та образів; <i>Компетентності в природничих науках і технологіях</i> самостійно знаходить і систематизує інформацію про літературні твори та явища; <i>Інформаційно-цифрова компетентність</i> використовує цифрові технології для розширення уявлень про творчість письменників; <i>Соціальна та громадянська компетентності</i> виявляє соціальні явища, які знайшли відбиток у творах, аналізує авторську позицію щодо соціальних проблем; оцінює стосунки романтичних героїв і соціуму; усвідомлює цінність активної життєвої</p>	<p>«Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер». Гротескні образи. Викривальний зміст твору. Символіка. Росія Школа «чистого мистецтва» в російській поезії. Лірика Ф. М. Тютчева (1803 – 1873) й А. А. Фета (1820 – 1892) (огляд). Художня довершеність творів. США Розвиток романтизму в США, видатні представники. Волт Вітмен (1819 – 1892). «Листя трави» (1-2 уривки за вибором учителя). Місце В. Вітмена в літературному процесі США. Особливості світобачення митця. Зв'язок збірки «Листя трави» з історією та життям Америки. Тематика, проблематика, композиція збірки «Листя трави». Образ ліричного героя. Символи. Традиції й художнє новаторство В. Вітмена. <i>(ТЛ) Гротеск, фантастика, соціальна сатира, психологізм, верлібр.</i> <i>(ЛК) Утілення образів літературних творів у різних видах мистецтва.</i> <i>(УС) Майстерність українських перекладачів ліричних творів. Уплив В. Вітмена на українську поезію.</i> <i>(ЕК) Зіставлення оригіналів і перекладів.</i> <i>(МЗ) Історія, українська мова, художня культура.</i></p>
---	---

<p>позиції; <i>Обізнаність та самовираження у сфері культури</i> розглядає твори письменників на тлі історико-літературного процесу, у зв'язках з історією культури; <i>Екологічна грамотність і здорове життя</i> з'ясовує роль пейзажів у творах романтизму, визначає ставлення представників романтизму до природи.</p>	
<p>РОМАН ХІХ СТ. (6 год.) (1-2 твори за вибором учителя)</p>	
<p><i>Учень / учениця</i> Предметні компетентності <i>Знаннєвий компонент</i> знає історію формування жанру роману у світовій літературі, його різновиди; розуміє специфіку розвитку роману в ХІХ ст., називає його жанрові ознаки; <i>Діяльнісний компонент</i> виявляє ознаки типовості образів у реалістичному романі; характеризує й порівнює романні образи у зв'язках із дійсністю, середовищем, світоглядними шуканнями митців; на підставі прочитаних творів виокремлює ознаки різновидів; зіставляє образи персонажів; <i>Ціннісний компонент</i> висловлює судження щодо порушених у романах проблем; дає оцінку героям, використовуючи навички критичного мислення; Ключові компетентності <i>Спілкування державною мовою</i> пояснює суть поняття «роман»; <i>Спілкування іноземними мовами</i> читає тексти (уривки) іноземною мовою (за умови володіння нею); <i>Математична компетентність</i> установлює причиново-наслідкові зв'язки між типовими характерами й типовими обставинами їх формування; <i>Компетентності в природничих науках і</i></p>	<p>Роман як жанр літератури, його формування і провідні ознаки. Різновиди роману ХІХ ст., національна своєрідність. Стендаль (Марі Анрі Бейль, 1783 – 1842). «Червоне і чорне». Густав Флобер (1821 – 1880). «Пані Боварі». Федір Михайлович Достоевський (1821 – 1881). «Злочин і кара». Оскар Вайльд (1854 – 1900). «Портрет Доріана Грея». (2 твори за вибором учителя)</p> <p>Франція Стендаль (Марі Анрі Бейль, 1783 – 1842). «Червоне і чорне».</p> <p>Творчий шлях письменника, його внесок у скарбницю психологічної прози ХІХ ст. Конфлікт молодого людини та суспільства в романі «Червоне і чорне». Образ Жульєна Сореля. Зображення соціального середовища у творі. Символіка.</p> <p>Густав Флобер (1821 – 1880).</p>

<p><i>технологіях</i> <i>коментує та аналізує</i> різні інтерпретації та оцінки критиків щодо прочитаних романів; <i>Інформаційно-цифрова компетентність</i> <i>використовує</i> цифрові технології для створення презентацій за прочитаними творами; <i>Уміння вчитися</i> <i>використовує</i> словники, довідники для здобуття теоретичних знань про розвиток жанру роману; <i>Ініціативність і підприємливість</i> <i>Створює</i> обкладинку або рекламу улюбленого роману, коментує свій задум; <i>Соціальна та громадянська компетентності</i> <i>аналізує</i> вплив соціуму на особистість; <i>висловлює власну думку</i> щодо суспільних і моральних питань, порушених у прочитаних творах; <i>Обізнаність та самовираження у сфері культури</i> <i>зіставляє</i> прочитані твори з екранізаціями, ілюстраціями тощо, <i>критично оцінює</i> їх; <i>визначає</i> особливості культури, які знайшли відбиток у романах ХІХ ст.</p>	<p>«Пані Боварі». Значення Г. Флобера для розвитку реалізму. Конфлікт романтичних ілюзій та дійсності в романі «Пані Боварі». Сюжет і композиція роману. Зображення суспільства. Еволюція Емми Боварі. Образи обивателів. Об'єктивний стиль Г. Флобера. Психологічні деталі. Боваризм як суспільно-психологічне явище. Росія Федір Михайлович Достоевський (1821 – 1881). «Злочин і кара». Значення Ф. М. Достоевського для розвитку соціально-філософського і психологічного роману. Наслідування митцем традицій М. В. Гоголя. Сюжет роману «Злочин і кара», зумовлений рухом свідомості головного героя. «Теорія» Раскольнікова, її сутність і проблемність. Система персонажів. Біблійні мотиви. Особливості індивідуального стилю письменника. Поліфонізм твору. Англія Оскар Вайльд (1854 – 1900). «Портрет Доріана Грея». Ідейно-естетичні погляди і творчий шлях митця. Проблема краси й моралі в романі «Портрет Доріана Грея». Система образів. Еволюція головного героя. Роль фантастики у творі. Символіка. Традиції і новаторство О. Вайльда в жанрі роману.</p>
---	--

	<p>(ТЛ) Роман та його різновиди, індивідуальний стиль. (ЛК) Екранізації романів XIX ст. (УС) Іван Франко про розвиток роману в європейських літературах. (ЕК) Зіставлення образів персонажів. (МЗ) Історія, художня культура.</p>
<p>ПЕРЕХІД ДО МОДЕРНІЗМУ. ВЗАЄМОДІЯ СИМВОЛІЗМУ Й ІМПРЕСІОНІЗМУ В ЛІРИЦІ (4 год.) (4-5 творів за вибором учителя)</p>	
<p><i>Учень / учениця</i> Предметні компетентності <i>Знаннєвий компонент</i> розповідає про зміну світоглядних та естетичних засад літератури й мистецтва на межі XIX–XX ст.; називає характерні ознаки модерністських течій і явищ у художніх творах; знає основні віхи життя і творчості митців, риси їхнього індивідуального стилю; <i>Діяльнісний компонент</i> аналізує ліричні твори (цілісно і у фрагментах); виявляє у творах письменників провідні проблеми, теми, мотиви; виокремлює символи, пояснює їхній асоціативний зміст; розкриває зв'язок романтизму і модернізму (на ранньому етапі модернізму), реалізму і модернізму (на зрілому етапі модернізму); характеризує взаємодію імпресіонізму та символізму в ліриці кінця XIX – початку XX ст.; обговорює проблему призначення мистецтва й митця; висловлює власні думки щодо впливу французького символізму на розвиток української поезії;</p>	<p>Модернізм як літературно-мистецький напрям кінця XIX – початку XX ст. Течії раннього модернізму: символізм, імпресіонізм, неоромантизм. Франція Шарль Бодлер (1821 – 1867). «Квіти зла» («Альбатрос», «Відповідності», «Вечорова гармонія») Ш. Бодлер – пізній романтик і зачинатель модернізму. Збірка «Квіти зла» (загальна характеристика). Образи, символи, особливості поетичної мови у віршах Ш. Бодлера. Теоретичні засади й художні відкриття поезії французького символізму. Взаємодія символізму й імпресіонізму в ліриці. Поль Верлен (1844 – 1896). «Поетичне мистецтво», «Осіньна пісня». Естетичні погляди поета у вірші «Поетичне мистецтво». Зображення пейзажів природи і</p>

<p><i>Ціннісний компонент</i> сприймає й розуміє естетику образного слова; висловлює судження щодо художньої цінності прочитаних творів, образів ліричних героїв; Ключові компетентності Спілкування державною мовою знає та інтерпретує українські переклади творів поетів; Спілкування іноземними мовами читає й інтерпретує оригінали віршів іноземною мовою (за умови володіння нею); Математична компетентність визначає у прочитаних творах символи, створює їхні графічні зображення, тлумачить їх; Компетентності в природничих науках і технологіях складає тези (лекції вчителя чи власного виступу); Інформаційно-цифрова компетентність здійснює (за допомогою цифрових технологій) пошуково-дослідницьку діяльність у літературній царині (збирання відомостей про письменників, систематизація фактів, аналіз окремих літературних явищ, підготовка повідомлення, презентації тощо); Уміння вчитися використовує літературознавчі словники, енциклопедії та інші види джерел; Ініціативність і підприємливість навчається цінувати власну свободу, ініціативність, обстоює власні позиції; Соціальна та громадянська компетентності доводить значення краси мистецтва для розвитку особистості сучасної людини й світу; Обізнаність та самовираження у сфері культури усвідомлює зв'язок літератури й живопису, літератури й музики на етапі раннього модернізму (імпресіонізм, символізм); Екологічна грамотність і здорове життя визначає засоби художньої виразності для</p>	<p>душі в «Осінній пісні». Сугестивність, музичність, живописність лірики. Артюр Рембо (1854-1891). «Голосівки», «Моя циганерія». Художнє новаторство А. Рембо. Поєднання рис імпресіонізму й символізму в сонеті «Голосівки». Образ ліричного героя у вірші «Моя циганерія».</p> <p><i>(ТЛ) Модернізм, символізм, імпресіонізм, неоромантизм, символ.</i></p> <p><i>(ЛК) Імпресіонізм та символізм у різних видах мистецтва.</i></p> <p><i>(УС) Ранні течії модернізму в українській літературі. Українські перекладачі творів зарубіжної літератури кінця XIX – початку XX ст.</i></p> <p><i>(ЕК) Зіставлення особливостей стилів митців.</i></p> <p><i>(МЗ) Українська література, художня культура.</i></p>
--	---

створення пейзажів у ліриці й образотворчому мистецтві.	
ДРАМАТУРГІЯ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ. (3 год.)	
<p><i>Учень / учениця</i> Предметні компетентності <i>Знаннєвий компонент</i> розуміє сутність кардинальних змін у драматургії на межі ХІХ–ХХ ст., ідейних та естетичних шукань представників «нової драми»; знає й коментує перебіг сюжету, розвиток дії (зовнішньої та внутрішньої); <i>Діяльнісний компонент</i> виокремлює новаторські риси в прочитаному творі; виявляє жанрові ознаки твору, розкриває особливості взаємодії різних елементів у них; з'ясовує значення символів у п'єсі; зіставляє розвиток європейської та української драми на межі ХІХ–ХХ ст.; висловлює погляди щодо особливостей «нової драми», а також прочитаних творів;</p> <p><i>Ціннісний компонент</i> висвітлює актуальні проблеми, порушені у творі, інтерпретує їх на підставі власного досвіду, у проекції на сучасність; Ключові компетентності <i>Спілкування державною мовою</i> пояснює значення назви твору у зв'язку з його ідейно-художнім змістом; <i>Математична компетентність</i> установлює причиново-наслідкові зв'язки між мотивами та діями героїв; <i>Компетентності в природничих науках і технологіях</i> знаходить у творі образи та символи, пов'язані зі світом природи та людської діяльності, розкриває їхній зміст і роль у тексті; <i>Інформаційно-цифрова компетентність</i> складає план тексту (простий, складний, цитатний); <i>Уміння вчитися</i></p>	<p>Зміни в драматургії на межі ХІХ–ХХ ст.</p> <p>Бельгія Моріс Метерлінк (1862 – 1942). «Синій птах». М. Метерлінк як теоретик і практик «нової драми». Концепція символістського театру. Ідея одухотворення життя й відновлення втрачених зв'язків у драмі-феєрії «Синій птах». Особливості розвитку сюжету. Роль фантастики. Символіка образів. Трактування фіналу.</p> <p><i>(ТЛ) «Нова драма», дія (зовнішня і внутрішня), символ, підтекст, драма-феєрія.</i> <i>(ЛК) Екранізації й театральні вистави за драматичними творами кінця ХІХ-ХХ ст.</i> <i>(УС) Видатні представники «нової драми» в Україні.</i> <i>(ЕК) Ознаки казки в драмі «Синій птах» М. Метерлінка. Порівняння драм «Синій птах» М. Метерлінка і «Лісова пісня» Лесі Українки.</i> <i>(МЗ) Українська література, художня культура.</i></p>

<p><i>використовує</i> додаткову літературу, пошукові системи для отримання нових знань; <i>Ініціативність і підприємливість</i> <i>пропонує</i> власні ідеї щодо розв'язання питань, порушених у творах «нової драми»; <i>Соціальна та громадянська компетентності</i> <i>усвідомлює</i> взаємозв'язок між розвитком суспільства і літературою; <i>Обізнаність та самовираження у сфері культури</i> <i>зіставляє</i> літературні твори з їхніми екранізаціями та театральними виставами; <i>розкриває</i> внесок митців у розвиток національної та світової культури.</p>	
<p>СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРА В ЮНАЦЬКОМУ ЧИТАННІ (2 год.) (1-2 твори за вибором учителя та учнів)</p>	
<p><i>Учень / учениця</i> Предметні компетентності <i>Знаннєвий компонент</i> <i>знає</i> популярних сучасних письменників та їхні твори; <i>розуміє</i> зв'язок творчості сучасного письменника з національними традиціями й тенденціями розвитку літератури, <i>наводить приклади</i> такого зв'язку в прочитаному творі; <i>розповідає про</i> основні події та персонажів прочитаних творів; <i>формулює</i> критерії художності; <i>Діяльнісний компонент</i> <i>розрізняє</i> твори класичної та масової літератури; <i>аналізує й інтерпретує</i> прочитані твори сучасності; <i>визначає</i> особливості індивідуальних стилів митців (на прикладі прочитаних творів); <i>Ціннісний компонент</i> <i>висловлює судження</i> щодо порушених у творах питань та художніх образів; <i>робить висновки</i> про національне та загальнолюдське значення прочитаних творів; <i>критично оцінює</i> твори масової літератури; Ключові компетентності <i>Спілкування державною мовою</i></p>	<p>Франція Ромен Гарі (1914 – 1980). «Повітряні змії». Французький письменник єврейського походження (Роман Кацев), двічі лауреат Гонкурівської премії. Зображення Другої світової війни у творчості митця. Ідеї миру, людяності, порятунку духовних цінностей.</p> <p>Бразилія Паоло Коельйо (нар. 1947). «Алхімік». Значення творчості П. Коельйо для сучасності. Пошуки сенсу буття в романі «Алхімік». Поняття «своя доля», «призначення», «мрія душі», «смысл існування». Система образів (пастух Сантьяго, Фатіма, Мельхиседек, Алхімік). Мотиви й образи світової культури у творі. Ознаки роману-притчі.</p>

висловлює враження щодо прочитаного зв'язною українською мовою;
Спілкування іноземними мовами
 користується іноземними порталами й виданнями сучасної літератури (за умови володіння іноземною мовою);
Математична компетентність
 виявляє здатність до абстрактного мислення (на різних етапах роботи з твором);
 установлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями художнього твору, етапами еволюції героя (героїні), змінами ставлення до нього (неї) інших персонажів;
Компетентності в природничих науках і технологіях
 Здійснює пошукову діяльність, словесно оформлює результати дослідження;
 критично оцінює результати людської діяльності в природному середовищі, відображені у творах літератури;
 застосовує різні види інформації та читання;
Інформаційно-цифрова компетентність
 використовує інтернет-ресурси для отримання нових знань;
 складає дописи в соціальних мережах щодо прочитаних творів;
 використовує сайти сучасних зарубіжних письменників, українські та зарубіжні інтернет-ресурси, пов'язані з художньою літературою;
Уміння вчитися
 самостійно визначає власну читацьку траєкторію;
Ініціативність і підприємливість
 створює рекламу, рецензію улюблених сучасних творів;
Соціальна та громадянська компетентності
 виявляє актуальні проблеми сучасного світу в прочитаних творах;
 аналізує читацькі інтереси молоді;
 усвідомлює відповідальність за свої вчинки;
Обізнаність та самовираження у сфері культури
 сприймає твори сучасної літератури в

Швеція
 Тумас Йоста Транстремер (1931 – 2015). Лірика (1-2 твори за вибором учителя)
 Тумас Йоста Транстремер – лауреат Нобелівської премії, поет, перекладач, прозаїк. Розмаїття тем і жанрів його лірики. Актуальні проблеми сьогодення та образ сучасної людини в поезії
 Т. Й. Транстремера.
 Китай
 Мо Янь (Гуань Моє, нар. 1955). «Геній».
 Мо Янь – сучасний китайський письменник, лауреат Нобелівської премії з літератури. «Геній» – історія талановитого юнака, який наполегливо шукає спосіб убезпечення людей від руйнівних землетрусів. Гуманістична сутність образу та духовна стійкість героя на шляху до мети. Зміни у сприйманні Цзян Дачжі однокласниками, вплив героя на пробудження їхньої свідомості. Міфологічні алюзії у творі.
 Велика Британія
 Сью Таунсенд (1946 – 2014). Цикл творів про Адріана Моула (1 за вибором учителя)
 Образ молодого людини, її становлення, стосунків зі світом та психологічні проблеми в циклі творів про Андріана Моула. Еволюція головного героя, формування характеру та цінностей. Авторська іронія. Жанр

контексті культури країни, яку репрезентує художній твір;
порівнює літературні тексти з їхнім утіленням у кіномистецтві;
Екологічна грамотність і здорове життя осмислює цінність життя;
усвідомлює переваги й ризики інформаційної доби для особистості.

щоденника.
Ніл Річард МакКіннон Гейман (нар. 1960). «Чому наше майбутнє залежить від читання» або «Кораліна». Н. Гейман – англійський письменник-фантаст, автор романів, графічних новел і коміксів. «Чому наше майбутнє залежить від читання» – лекція Н. Геймана про важливість читання в житті людини. Проблематика повісті «Кораліна» (моральний вибір людини, стосунки батьків і дітей та ін.). Особливості стилю автора (чарівні елементи, дзеркальність образів, динамізм оповіді, іронія та ін.). Допитливість, сміливість, сила духу Кораліни. Символіка твору.
Польща
Йоанна Ягелло (нар. 1974). «Кава з кардамоном». Й. Ягелло – польська письменниця, авторка творів для дітей та молоді. «Кава з кардамоном»: Синтез підліткової повісті (стосунки в родині, перше кохання) та детективу (розгадування сімейної таємниці). Проблема батьків і дітей. Образ головної героїні. Мова твору.

(ТЛ) Класична і масова література. Художність.
(ЛК) Бібліотечні та інтернет-ресурси, використання їх для збагачення кола читання, розвитку навичок творчої роботи з книжкою. Взаємодія

	<p><i>різних видів мистецтва (кіно і література та ін.), комп'ютерних технологій і літератури.</i> <i>(УС) Сучасні українські літературно-художні видання, інтернет-портали творів зарубіжної літератури.</i> <i>(ЕК) Трансформація тем, мотивів, образів, поетикальних засобів класики в сучасній літературі.</i> <i>(МЗ) Художня культура.</i></p>
ПІДСУМКИ (1 год.)	
<p><i>Учень / учениця</i> Предметні компетентності <i>Знаннєвий компонент</i> знає ідейно-художній зміст літературних творів у контексті розвитку культури й суспільства; розуміє зміст прочитаного; називає літературні факти, явища, твори, імена письменників, перекладачів тощо; пояснює значення перекладної літератури для розвитку національного письменства та української нації загалом; <i>Діяльнісний компонент</i> розпізнає літературні факти, явища, напрями, течії, жанри, стилі; розрізняє засоби художньої виразності, індивідуальні стилі митців; описує персонажів, їхні риси, поведінку, умови життя, соціально-культурний контекст; <i>Ціннісний компонент</i> усвідомлює значення художньої літератури для сучасної людини й суспільства; Ключові компетентності <i>Спілкування державною мовою</i> тлумачить літературознавчі поняття, вивчені в 10 класі; <i>Спілкування іноземними мовами</i> читає і розуміє художні тексти іноземною</p>	<p>Узагальнення і систематизація навчального матеріалу.</p>

мовою (за умови вивчення відповідної іноземної мови в школі);
Математична компетентність
виокремлює головну та другорядну інформацію;
Інформаційно-цифрова компетентність
створює електронну продукцію (презентації, афіші, обкладинки тощо) для популяризації прочитаних творів;
Уміння вчитися
використовує різні джерела довідкової інформації (словники, енциклопедії, он-лайн ресурси);
Ініціативність і підприємливість
презентує власні ідеї та ініціативи переконливо й грамотно, використовуючи доцільні мовні засоби;
Соціальна та громадянська компетентності
виявляє в літературних творах суспільно-історичний контекст, актуальні соціальні проблеми та ідеї, приклади громадянських якостей в образах персонажів;
Обізнаність та самовираження у сфері культури
сприймає твори літератури в контексті культури доби;
аналізує та інтерпретує літературні твори зарубіжних авторів в аспекті національної культури та загальнолюдських цінностей;
Екологічна грамотність і здорове життя
розуміє значення читання художньої літератури для духовного здоров'я людини.

Для вивчення напам'ять

В. Шекспір «Гамлет» (один із монологів Гамлета за вибором учителя),
В. Вітмен (1 уривок за вибором учня), П. Верлен (1 вірш за вибором учня).

**«Погоджено»
«Затверджую»**

« ____ » _____ 20__ р.

«Погоджено»

«Затверджую»

« ____ » _____ 20__ р.

**КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ
ДЛЯ 10 КЛАСУ (стандарт)
УРОКІВ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

10 клас

Усього – 34 (35) години;

текстуальне вивчення творів – 30 годин;

розвиток мовлення – 4 години (у межах годин на текстуальне вивчення);

позакласне читання – 2 години;

резервний час – 2 (3) години.

№ з/п	Кількість год. за програмою	Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	Тема	Дата	Примітки
ВСТУП (1 год)					
ОРИГІНАЛЬНА І ПЕРЕКЛАДНА ЛІТЕРАТУРА В СУЧАСНОМУ СВІТІ					
1.	1	<p>Учень / учениця</p> <p>Предметні компетентності</p> <p>Знаннєвий компонент розуміє значення художньої літератури для розвитку суспільства та особистості; знає особливості художнього перекладу, його різновиди;</p> <p>Діяльнісний компонент з'ясовує сутність діалогу автора й читача, діалогу культур у процесі читання художньої літератури; уміє користуватися фондами бібліотек, зокрема електронних мережевих бібліотек;</p> <p>Ціннісний компонент усвідомлює духовні цінності, утілені у творах літератури й мистецтва;</p> <p>Ключові компетентності</p> <p>Спілкування державною мовою тлумачить поняття «автор», «читач», «діалог культур», «оригінал», «художній переклад»;</p>	<p>Значення художньої літератури для людини й людства XXI ст. Формування читача в епоху цифрових технологій. Оригінали й переклади художніх творів, їхня роль у розвитку особистості. Перекладна література як важливий складник вітчизняної культури й чинник формування української нації.</p>		

	<p>Спілкування іноземними мовами знає вислови зарубіжних митців про літературу й культуру іноземною мовою (за умови володіння нею);</p> <p>Математична компетентність на підставі прочитаного виокремлює головну та другорядну інформацію;</p> <p>Інформаційно-цифрова компетентність знає електронні сайти українських бібліотек, використовує їх у процесі навчання й читання художньої літератури; створює електронну продукцію (презентації, буктрейлери тощо) для популяризації улюблених книжок;</p> <p>Уміння вчитися використовує різні джерела довідкової інформації (словники, енциклопедію, онлайн ресурси) для отримання нових знань;</p> <p>Соціальна та громадянська компетентності толерантно ставиться до культурних надбань інших народів;</p> <p>Обізнаність та самовираження у сфері культури усвідомлює роль художньої літератури для світового культурного поступу;</p> <p>Екологічна грамотність і здорове життя розуміє значення читання художньої літератури для</p>			
--	---	--	--	--

		духовного здоров'я людини як спосіб протидії насильству, агресії та іншим негативним явищам сучасного світу.			
ЗОЛОТІ СТОРІНКИ ДАЛЕКИХ ЕПОХ (6 год.+1год.-КР)					
2.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент дає стислу характеристику літератури античності; називає видатних представників античної культури; знає основні відомості про Гомера; дає загальну характеристику змісту «Одіссеї»; називає імена відомих українських перекладачів творів античності ;</p> <p>Діяльнісний компонент визначає міфологічні, пригодницькі й побутові елементи в «Одіссеї»;</p> <p>Ключові компетентності Спілкування державною мовою тлумачить поняття «міф», «епічна поема»;</p> <p>Математична компетентність установлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями твору;</p> <p>Уміння вчитися використовує виразне і коментоване читання.</p>	<p>Стародавня Греція Етапи й шедеври античності (огляд). Гомер (приблизно VIII ст. до н. е.). «Одіссея» (1-2 уривки за вибором учителя). Міфологічні, пригодницькі й побутові елементи в «Одіссеї».</p>		
3.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Діяльнісний компонент аналізує сюжет, особливості композиції, проблематику поеми «Одіссея»; характеризує стиль</p>	<p>Уславлення людського розуму, вірності, винахідливості й допитливості. Засудження беззаконня,</p>		

		<p>гомерівської оповіді та образ Одиссея .</p> <p>Ціннісний компонент оцінює чинники (цінності, ідеали, стани) духовного життя і вчинків персонажів поеми, Одиссея; робить висновки про значення «Одіссеї» для світового культурного поступу в цілому і розвитку українського культурного середовища зокрема.</p> <p>Ключові компетентності Спілкування державною мовою збагачує власне мовлення крилатими висловами з «Одіссеї».</p> <p>Соціальна та громадянська компетентності визначає у творі актуальні соціальні проблеми та ідеї; висловлює думку щодо порушених у творі соціальних проблем;</p> <p>Обізнаність та самовираження у сфері культури сприймає твір в контексті відповідної доби й сучасної культурної ситуації; аналізує та інтерпретує твори в аспекті та загальнолюдських цінностей; усвідомлює роль античності і в розвитку української і світової культури.</p>	<p>насильства й несправедливості та самовпевненості й марнославства. Образ Одиссея.</p>		
4.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент дає стислу характеристику італійського Відродження; називає видатних</p>	<p>Італія Специфіка італійського Відродження, його основні етапи,</p>		

		<p>представників ренесансної культури; <i>знає</i> основні відомості про Данте; <i>дає</i> загальну характеристику змісту твору; <i>називає</i> імена відомих українських перекладачів творів Данте.</p> <p>Діяльнісний компонент <i>аналізує</i> ідейно-тематичний зміст твору; проблематику «Божественна комедія» (за прочитаними уривками);</p> <p>Ціннісний компонент <i>обговорює</i> філософсько-етичні проблеми, порушені у творі;</p> <p>Ключові компетентності Спілкування державною мовою <i>тлумачить</i> поняття «Божественна комедія»;</p> <p>Математична компетентність <i>установлює</i> причиново-наслідкові зв'язки між подіями твору;</p> <p>Уміння вчитися <i>використовує</i> виразне і коментоване читання.</p>	<p>представники. Данте Аліґ'єрі (1265 – 1321). «Божественна комедія» (Пекло, I, V). Роль Данте Аліґ'єрі в історії європейської культури. Поема «Божественна комедія» як філософсько-художній синтез середньовічної культури й утілення ідей раннього Відродження.</p>		
5.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Діяльнісний компонент <i>аналізує</i> особливості композиції, характеризує концепцію світу і людини в «Божественній комедії»; <i>висловлює ставлення до літературних персонажів</i>;</p> <p>Ціннісний компонент <i>висловлює</i> судження щодо проблем праведного благочестивого життя (за «Божественною комедією»);</p>	<p>Особливості композиції поеми. Концепція світу й людини. Алегоричний зміст образів та епізодів. Жанрова своєрідність твору.</p>		

		<p>оцінює чинники (цінності, ідеали, стани) духовного життя і вчинків літературних персонажів;</p> <p>Ключові компетентності Математична компетентність установлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями твору;</p> <p>Інформаційно-цифрова компетентність застосовує цифрові технології для пошуку необхідної інформації;</p> <p>Соціальна та громадянська компетентності визначає у творі актуальні соціальні проблеми та ідеї; висловлює думку щодо порушених у творі соціальних проблем.</p>			
6.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент дає стислу характеристику ренесансу в Англії; знає основні відомості про В. Шекспіра, його творчість; називає імена відомих українських перекладачів творчості Шекспіра;</p> <p>Діяльнісний компонент аналізує ідейно-тематичний зміст, сюжет, особливості композиції трагедії «Гамлет»; характеризує жанрову особливість твору; визначає провідні мотиви трагедії «Гамлет»;</p> <p>Ключові компетентності Спілкування державною мовою тлумачить поняття «трагедія»</p>	<p>Англія Ренесанс в Англії. Здобутки й представники. Вільям Шекспір (1564 – 1616). «Гамлет». Здобутки драматургії В. Шекспіра. Філософські та моральні проблеми в трагедії «Гамлет». Провідні мотиви твору. Художній простір (данське королівство як символ).</p>		

		<p><i>збагачує</i> власне мовлення крилатими висловами з «Гамлета»;</p> <p>Спілкування іноземними мовами</p> <p><i>читає</i> уривок із трагедії «Гамлет» англійською мовою (за умови володіння цією мовою);</p> <p>Математична компетентність</p> <p><i>установлює</i> причиново-наслідкові зв'язки між подіями твору;</p> <p>Інформаційно-цифрова компетентність</p> <p><i>застосовує</i> цифрові технології для пошуку необхідної інформації;</p> <p><i>створює</i> електронну продукцію (презентації, афіші тощо) для популяризації творчості Шекспіра;</p> <p>Соціальна та громадянська компетентності</p> <p><i>оцінює</i> стосунки Гамлета і зображеного у шекспірівській трагедії соціуму;</p> <p><i>визначає</i> у творі актуальні соціальні проблеми та ідеї;</p> <p>Обізнаність та самовираження у сфері культури</p> <p><i>сприймає</i> прочитані твори в контексті відповідної доби й сучасної культурної ситуації.</p>			
7.	1	<p>Учень / учениця</p> <p>Предметні компетентності</p> <p>Діяльнісний компонент</p> <p><i>характеризує</i> образ Гамлета; висловлює ставлення до образу;</p> <p><i>визначає</i> роль монологів у розкритті образу головного</p>	УРЗМ (письмово) Гамлет – вічний образ світової літератури.		

		<p>героя; <i>аргументує</i>, чому образ Гамлета став «вічним»; Ціннісний компонент <i>висловлює</i> судження щодо образу Гамлета; Ключові компетентності Спілкування державною мовою <i>тлумачить</i> поняття «вічний образ»; Соціальна та громадянська компетентності <i>оцінює</i> стосунки Гамлета і зображеного у шекспірівській трагедії соціуму.</p>			
8.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент <i>характеризує</i> жанрову особливість твору; Діяльнісний компонент <i>узагальнює</i> свої знання про творчість Шекспіра; <i>розкриває</i> багатогранність шекспірівських характерів; Ціннісний компонент <i>робить висновки</i> про значення твору і творчості Шекспіра для світового культурного поступу в цілому і розвитку українського культурного середовища зокрема. Ключові компетентності Інформаційно-цифрова компетентність <i>застосовує</i> цифрові технології для пошуку необхідної інформації; Уміння вчитися <i>здійснює</i> самооцінювання результатів власної діяльності, рефлексію, зіставляючи свої погляди з поглядами головних</p>	<p>Багатогранність шекспірівських характерів. Відкритість твору в часі, його рецепція та інтерпретації в наступні епохи.</p>		

		<p>персонажів трагедії «Гамлет»; Соціальна та громадянська компетентності <i>оцінює</i> стосунки Гамлета і зображеного у шекспірівській трагедії соціуму; <i>висловлює</i> думку щодо порушених у трагедії соціальних проблем; Обізнаність та самовираження у сфері культури <i>сприймає</i> творчість Шекспіра в контексті сучасної культурної ситуації; <i>усвідомлює</i> роль Відродження в розвитку української і світової культури.</p>			
9.	1	<p>Учень / учениця <i>узагальнює</i> свої знання про оригінальну і перекладну літературу, літературу античності й Відродження.</p>	<p>КР <i>Різномірневі тестові завдання до тем:</i> 1.«Оригінальна і перекладна література». 2.«Золоті сторінки далеких епох».</p>		
ПРОЗА Й ПОЕЗІЯ ПІЗЬНОГО РОМАНТИЗМУ ТА ПЕРЕХОДУ ДО РЕАЛІЗМУ XIX СТ. (6 год.)					
10.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент <i>розуміє</i> особливості розвитку романтизму, специфіку його течій у Німеччині; <i>знає</i> основні віхи мистецького шляху письменника; українських перекладачів творів Е.Т.А.Гофмана; <i>розуміє</i> особливості сюжету й композиції повісті; Діяльнісний компонент <i>виявляє</i> жанрові ознаки твору,</p>	<p>Специфіка переходу від романтизму до реалізму. Німеччина Романтизм у Німеччині. Ернст Теодор Амадей Гофман (1776 – 1822). «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер». Е. Т. А. Гофман як</p>		

		<p>особливості сюжету і композиції повісті; Ключові компетентності Обізнаність та самовираження у сфері культури <i>розглядає</i> твір письменника на тлі історико-літературного процесу.</p>	<p>представник гротескної течії романтизму. Віхи мистецького шляху. Особливості сюжету й композиції повісті «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»</p>		
11.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Діяльнісний компонент <i>аналізує</i> провідні теми, проблеми повісті; Ціннісний компонент <i>висловлює</i> власну думку щодо порушених у творі проблем; Ключові компетентності Математична компетентність <i>установлює</i> причиново-наслідкові зв'язки подій та образів; Інформаційно-цифрова компетентність <i>використовує</i> цифрові технології для розширення уявлень про творчість письменника; Соціальна та громадянська компетентності <i>аналізує</i> авторську позицію щодо соціальних проблем.</p>	<p>Протиставлення філістерів та ентузіастів як провідний конфлікт творчості Е. Т. А. Гофмана.</p>		
12.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знавчий компонент <i>визначає</i> у творі засоби художньої виразності; Діяльнісний компонент <i>коментує, характеризує,</i></p>	<p>УРЗМ (усно) Гротескні образи. Викривальний зміст твору. Символіка.</p>		

		<p><i>інтерпретує</i> образи персонажів та засоби їх створення; <i>виявляє</i> особливості індивідуального стилю митця; Ціннісний компонент <i>усвідомлює</i> гуманістичні цінності твору; Ключові компетентності Соціальна та громадянська компетентності <i>виявляє</i> соціальні явища, які знайшли відбиток у творі.</p>			
13.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент <i>розуміє</i> особливості Школи «чистого мистецтва» в російській поезії; <i>знає</i> українських перекладачів творів Ф.Тютчева, А.Фета; Діяльнісний компонент <i>виявляє</i> жанрові ознаки прочитаних творів; <i>аналізує</i> провідні теми у творчості Ф.Тютчева, А.Фета; <i>характеризує</i>, ліричні образи та засоби їх створення; <i>виявляє</i> особливості індивідуального стилю митців; <i>виявляє</i> традиції й новаторство поетів на тлі літературного процесу; Ціннісний компонент <i>висловлює</i> власну думку щодо творчості поетів. Ключові компетентності Спілкування державною мовою <i>пояснює</i> сутність поняття «чисте мистецтво»; Спілкування іноземними мовами <i>читає</i> поезії мовою оригіналу</p>	<p>Росія Школа «чистого мистецтва» в російській поезії. Лірика Ф. М. Тютчева (1803 – 1873) й А. А. Фета (1820 – 1892) (огляд). Художня довершеність творів.</p>		

		<p>(за умови володіння нею); Інформаційно-цифрова компетентність використовує цифрові технології для розширення уявлень про творчість Ф.Тютчева, А.Фета; Обізнаність та самовираження у сфері культури розглядає твори письменників на тлі історико-літературного процесу, у зв'язках з історією культури; Екологічна грамотність і здорове життя визначає засоби художньої виразності для створення пейзажів у ліриці.</p>			
14.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знансвий компонент розуміє особливості романтизму в США і творчості В.Вітмена; знає українських перекладачів творчості В.Вітмена; Діяльнісний компонент розкриває провідні теми, проблеми, мотиви зб. «Листя трави»; виявляє особливості композиції збірки; Ключові компетентності Математична компетентність установлює причиново-наслідкові зв'язки подій та образів; Соціальна та громадянська компетентності виявляє соціальні явища, які знайшли відбиток у творі.</p>	<p>США Розвиток романтизму в США, видатні представники. Волт Вітмен (1819 – 1892). «Листя трави» (1-2 уривки за вибором учителя). Місце В. Вітмена в літературному процесі США. Особливості світобачення митця. Зв'язок збірки «Листя трави» з історією та життям Америки. Тематика, проблематика,</p>		

			композиція збірки «Листя трави».		
15.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Діяльнісний компонент</p> <p><i>виявляє жанрові ознаки твору; коментує, характеризує, інтерпретує образ ліричного героя;</i> <i>виявляє особливості індивідуального стилю В.Вітмена;</i> <i>виявляє традиції й новаторство поета ;</i></p> <p>Ціннісний компонент <i>висловлює власну думку щодо порушених у збірці «Листя трави»;</i> <i>усвідомлює гуманістичні цінності творчості В.Вітмена;</i></p> <p>Ключові компетентності Соціальна та громадянська компетентності <i>оцінює стосунки ліричного героя і соціуму.</i></p> <p>Екологічна грамотність і здорове життя <i>з'ясовує роль природи у творі; визначає ставлення В.Вітмена до природи.</i></p>	Образ ліричного героя. Символи. Традиції й художнє новаторство В. Вітмена.		
16.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Ціннісний компонент</p> <p><i>висловлює власну думку щодо порушених у творах проблем; усвідомлює гуманістичні цінності доби романтизму (пріоритет особистості, свободи, мистецтва, людських</i></p>	<p>КР <i>Твір на обрану тему:</i></p> <p>1.«Які цінності формує у нас твір Е.Т.А.Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько</p>		

		<p>почуттів та ін.);</p> <p>Ключові компетентності Соціальна та громадянська компетентності <i>виявляє</i> соціальні явища, які знайшли відбиток у творах; оцінює стосунки романтичних героїв і соціуму; <i>усвідомлює</i> цінність активної життєвої позиції;</p> <p>Обізнаність та самовираження у сфері культури <i>розглядає</i> твори письменників на тлі історико-літературного процесу, у зв'язках з історією культури.</p>	<p>Цинобер»? 2. «Світ чарівної поезії Ф.Тютчева (А.Фета)». 3.«Вітмен промовляє до нас сьогодні».</p>		
<p>РОМАН ХІХ СТ. (6 год.) (1-2 твори за вибором учителя)</p>					
17.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент <i>знає</i> історію формування жанру роману у світовій літературі, його різновиди, творчий шлях Ф.Стендаля; <i>розуміє</i> специфіку розвитку роману в ХІХ ст., <i>називає</i> його жанрові ознаки;</p> <p>Діяльнісний компонент <i>виявляє</i> основні теми і проблеми роману; <i>розкриває</i> у романі конфлікт молоді людини та суспільства;</p> <p>Ціннісний компонент <i>висловлює</i> судження щодо порушених у романі проблем;</p> <p>Ключові компетентності Спілкування державною мовою <i>пояснює</i> суть поняття «роман»;</p> <p>Математична компетентність <i>установлює</i> причиново-наслідкові зв'язки між</p>	<p>Роман як жанр літератури, його формування і провідні ознаки. Різновиди роману ХІХ ст., національна своєрідність.</p> <p>Франція Стендаль (Марі Анрі Бейль, 1783 – 1842). «Червоне і чорне». Творчий шлях письменника, його внесок у скарбницю психологічної прози ХІХ ст.</p> <p>Конфлікт молоді людини та суспільства в романі «Червоне і чорне».</p>		

		типовими характерами й типовими обставинами їх формування.			
18.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Діяльнісний компонент характеризує образ Жульєна Сореля; Ціннісний компонент висловлює судження щодо образу; дає оцінку герою, використовуючи навички критичного мислення; Ключові компетентності Математична компетентність установлює причиново-наслідкові зв'язки між типовими характерами й типовими обставинами їх формування; Соціальна та громадянська компетентності аналізує вплив соціуму на особистість.</p>	УРЗМ (усно) Образ Жульєна Сореля.		
19.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Діяльнісний компонент характеризує й порівнює романні образи у зв'язках із дійсністю, середовищем; визначає символіку твору; Ціннісний компонент висловлює судження щодо порушених у романі проблем; дає оцінку героям, використовуючи навички критичного мислення. Ключові компетентності Соціальна та громадянська компетентності висловлює власну думку щодо суспільних і моральних питань,</p>	Зображення соціального середовища у творі. Символіка.		

		<p>порушених у творі; Обізнаність та самовираження у сфері культури <i>зіставляє</i> твір з екранізаціями, ілюстраціями тощо, <i>критично оцінює</i> їх; <i>визначає</i> особливості культури, які знайшли відбиток у романі.</p>			
17.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент <i>знає</i> історію формування жанру роману у світовій літературі, його різновиди, основні віхи творчості Ф. Достоєвського; <i>розуміє</i> специфіку розвитку роману в ХІХ ст.; <i>називає</i> його жанрові ознаки; <i>пояснює</i> значення письменника для розвитку соціально-філософського і психологічного роману; Діяльнісний компонент <i>розкриває</i> сюжет роману «Злочин і кара»; Ціннісний компонент <i>висловлює</i> судження щодо порушених у романі проблем; Ключові компетентності Спілкування державною мовою <i>пояснює</i> суть поняття «роман»; Математична компетентність <i>установлює</i> причиново-наслідкові зв'язки між типовими характеристиками й типовими обставинами їх формування.</p>	<p>Росія Федір Михайлович Достоєвський (1821 – 1881). «Злочин і кара». Значення Ф. Достоєвського для розвитку соціально-філософського і психологічного роману. Наслідування митцем традицій М. В. Гоголя. Сюжет роману «Злочин і кара», зумовлений рухом свідомості головного героя.</p>		
18.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності</p>	<p>УРЗМ (усно)</p>		

		<p>Діяльнісний компонент характеризує Родіона Раскольнікова й порівнює романні образи у зв'язках із дійсністю, середовищем, світоглядними шуканнями письменника;</p> <p>Ціннісний компонент висловлює судження щодо порушених у романі проблем; дає оцінку вчинкам героя.</p> <p>Ключові компетентності Математична компетентність установлює причиново-наслідкові зв'язки між типовими характерами й типовими обставинами їх формування;</p> <p>Соціальна та громадянська компетентності аналізує вплив соціуму на особистість.</p>	«Теорія» Раскольнікова, її сутність і проблемність.		
19.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Діяльнісний компонент характеризує й порівнює в романні систему образів; аналізує біблійні мотиви в романі; виявляє особливості індивідуального стилю письменника; розкриває поліфонізм твору.</p> <p>Ціннісний компонент висловлює судження щодо порушених у творі проблем;</p> <p>Ключові компетентності Соціальна та громадянська компетентності висловлює власну думку щодо суспільних і моральних питань, порушених у творі;</p> <p>Обізнаність та</p>	Система персонажів. Біблійні мотиви. Особливості індивідуального стилю письменника. Поліфонізм твору.		

		<p>самовираження у сфері культури зіставляє твір з екранізаціями, ілюстраціями тощо, критично оцінює їх; визначає особливості культури, які знайшли відбиток у романі.</p>			
20.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент знає основні відомості про творчість О.Вайльда; розуміє і називає жанрові ознаки твору; Діяльнісний компонент розкриває ідейно-естетичні погляди письменника; аналізує провідні ідеї роману;</p> <p>Ціннісний компонент висловлює судження щодо порушених у романі проблем;</p> <p>Ключові компетентності Спілкування іноземними мовами читає тексти (уривки) іноземною мовою (за умови володіння нею).</p>	<p>Англія Оскар Вайльд (1854 – 1900). «Портрет Доріана Грея». Ідейно-естетичні погляди і творчий шлях митця. Проблема краси й моралі в романі «Портрет Доріана Грея».</p>		
21.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Діяльнісний компонент характеризує й порівнює романні образи у зв'язках із дійсністю, середовищем, світоглядними шуканнями митця; зіставляє образи персонажів;</p> <p>Ціннісний компонент висловлює судження щодо порушених у романах проблем; дає оцінку героям, використовуючи навички критичного мислення;</p> <p>Ключові компетентності</p>	<p>Еволюція головного героя. Система образів</p>		

		<p>Компетентності в природничих науках і технологіях коментує та аналізує різні інтерпретації та оцінки критиків щодо прочитаних романів;</p> <p>Соціальна та громадянська компетентності аналізує вплив соціуму на особистість; висловлює власну думку щодо суспільних і моральних питань, порушених у романі.</p>			
22.	1	<p>Учень / учениця</p> <p>Предметні компетентності</p> <p>Знаннєвий компонент розуміє роль фантастики і символів у творі ;</p> <p>Діяльнісний компонент виявляє новаторство у творчості О.Вайльда;</p> <p>Ціннісний компонент висловлює судження щодо порушених у романі проблем;</p> <p>Ключові компетентності</p> <p>Математична компетентність установлює причиново-наслідкові зв'язки між типовими характерами й типовими обставинами їх формування;</p> <p>Обізнаність та самовираження у сфері культури зіставляє твір з екранізаціями, ілюстраціями тощо, критично оцінює їх.</p>	Роль фантастики у творі. Символіка. Традиції і новаторство О. Вайльда в жанрі роману.		

**ПЕРЕХІД ДО МОДЕРНІЗМУ. ВЗАЄМОДІЯ СИМВОЛІЗМУ Й ІМПРЕСІОНІЗМУ В ЛІРИЦІ (3 год. +1год-КР)
(4-5 творів за вибором учителя)**

23.	1	<p>Учень / учениця</p> <p>Предметні компетентності</p> <p>Знаннєвий компонент <i>розповідає</i> про зміну світоглядних та естетичних засад літератури й мистецтва на межі ХІХ–ХХ ст.; <i>називає</i> характерні ознаки модерністських течій і явищ у художніх творах; <i>знає</i> основні віхи життя і творчості Ш. Бодлера, риси його індивідуального стилю;</p> <p>Діяльнісний компонент <i>аналізує</i> ліричні твори Ш.Бодлера; <i>виявляє</i> у творах провідні проблеми, теми, мотиви; <i>виокремлює</i> символи, <i>пояснює</i> їхній асоціативний зміст; <i>обговорює</i> проблему призначення мистецтва й митця; <i>висловлює</i> власні думки щодо впливу французького символізму на розвиток української поезії;</p> <p>Ціннісний компонент <i>сприймає й розуміє</i> естетику образного слова;</p> <p>Ключові компетентності</p> <p>Спілкування державною мовою <i>знає</i> та <i>інтерпретує</i> українські переклади творів Ш.Бодлера;</p> <p>Спілкування іноземними мовами <i>читає й інтерпретує</i> оригінали віршів іноземною мовою (за умови володіння нею);</p> <p>Математична компетентність <i>визначає</i> у прочитаних творах</p>	<p>Модернізм як літературно-мистецький напрям кінця ХІХ – початку ХХ ст. Течії раннього модернізму: символізм, імпресіонізм, неоромантизм. Франція Шарль Бодлер (1821 – 1867). «Квіти зла» («Альбатрос», «Відповідності», «Вечорова гармонія»). Ш. Бодлер – пізній романтик і зачинатель модернізму. Збірка «Квіти зла» (загальна характеристика). Образи, символи, особливості поетичної мови у віршах Ш. Бодлера.</p>		
-----	---	--	--	--	--

		<p>СИМВОЛИ; Соціальна та громадянська компетентності <i>доводить</i> значення краси мистецтва для розвитку особистості сучасної людини й світу; Обізнаність та самовираження у сфері культури <i>усвідомлює</i> зв'язок літератури й живопису, музики на етапі раннього модернізму.</p>			
24.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент <i>називає</i> характерні ознаки поезії французького символізму; <i>знає</i> основні віхи життя і творчості П.Верлена, риси його індивідуального стилю; Діяльнісний компонент <i>аналізує</i> ліричні твори П.Верлена, його естетичні погляди; <i>виявляє</i> у творах провідні проблеми, теми, мотиви; обговорює проблему призначення мистецтва й митця; <i>висловлює</i> власні думки щодо впливу французького символізму на розвиток української поезії; Ціннісний компонент <i>сприймає</i> й розуміє естетику образного слова; Ключові компетентності Спілкування державною мовою <i>знає та інтерпретує</i> українські переклади творів П.Верлена;</p>	<p>Теоретичні засади й художні відкриття поезії французького символізму. Взаємодія символізму й імпресіонізму в ліриці. Поль Верлен (1844 – 1896). «Поетичне мистецтво», «Осінь пісня». Естетичні погляди Поля Верлена у вірші «Поетичне мистецтво». Зображення пейзажів природи і душі в «Осіньній пісні». Сугестивність, музичність, живописність лірики.</p>		

		<p>Спілкування іноземними мовами читає й інтерпретує оригінали віршів іноземною мовою (за умови володіння нею);</p> <p>Математична компетентність визначає у прочитаних творах символи;</p> <p>Соціальна та громадянська компетентності доводить значення краси мистецтва для розвитку особистості сучасної людини й світу;</p> <p>Обізнаність та самовираження у сфері культури усвідомлює зв'язок літератури й живопису, літератури й музики на етапі раннього модернізму;</p> <p>Екологічна грамотність і здорове життя визначає засоби художньої виразності для створення пейзажів у ліриці й образотворчому мистецтві.</p>			
25.	1	<p>Учень / учениця</p> <p>Предметні компетентності</p> <p>Знаннєвий компонент знає основні віхи життя і творчості А.Рембо, риси його індивідуального стилю;</p> <p>Діяльнісний компонент аналізує ліричні твори А.Рембо; виявляє у творах провідні проблеми, теми, мотиви; виокремлює символи, пояснює їхній асоціативний зміст; обговорює проблему призначення мистецтва й</p>	<p>Артюр Рембо (1854-1891). «Голосівки», «Моя циганерія». Художнє новаторство А. Рембо. Поєднання рис імпресіонізму й символізму в сонеті «Голосівки». Образ ліричного героя у вірші</p>		

	<p>митця;</p> <p>Ціннісний компонент сприймає й розуміє естетику образного слова; висловлює судження щодо художньої цінності прочитаних творів, образів ліричних героїв;</p> <p>Ключові компетентності Спілкування державною мовою знає та інтерпретує українські переклади творів А.Рембо;</p> <p>Спілкування іноземними мовами читає й інтерпретує оригінали віршів іноземною мовою (за умови володіння</p> <p>Уміння вчитися використовує літературознавчі словники, енциклопедії та інші види джерел;</p> <p>Ініціативність і підприємливість навчається цінувати власну свободу, ініціативність, обстоює власні позиції;</p> <p>Соціальна та громадянська компетентності доводить значення краси мистецтва для розвитку особистості сучасної людини й світу;</p> <p>Обізнаність та самовираження у сфері культури усвідомлює зв'язок літератури й живопису, літератури й музики на етапі раннього модернізму (імпресіонізм, символізм).</p>	«Моя циганерія».		
--	--	------------------	--	--

26.	1	<p>Учень / учениця</p> <p><i>узагальнює</i> свої знання про роман XIX ст. та перехід до модернізму у ліриці.</p>	<p>КР</p> <p><i>Різномірності тестові завдання до тем:</i></p> <p>1.«Роман XIX століття» 2.«Перехід до модернізму, взаємодія символізму й імпресіонізму в ліриці».</p>		
ДРАМАТУРГІЯ КІНЦЯ XIX – ПОЧАТКУ XX СТ. (2 год.)					
27.	1	<p>Учень / учениця</p> <p>Предметні компетентності</p> <p>Знаннєвий компонент <i>розуміє</i> сутність кардинальних змін у драматургії на межі XIX–XX ст., ідейних та естетичних шукань представників «нової драми»; <i>дає визначення</i> поняття «драма- феєрія»; <i>знає й коментує</i> перебіг сюжету, розвиток дії (зовнішньої та внутрішньої);</p> <p>Діяльнісний компонент <i>виокремлює</i> новаторські риси в прочитаному творі; <i>виявляє</i> жанрові ознаки твору, <i>розкриває</i> особливості взаємодії різних елементів у них;</p> <p>Ключові компетентності</p> <p>Спілкування державною мовою <i>пояснює</i> значення назви твору у зв'язку з його ідейно-художнім змістом;</p> <p>Математична</p>	<p>Зміни в драматургії на межі XIX–XX ст.</p> <p>Бельгія</p> <p>Моріс Метерлінк (1862 – 1942).</p> <p>«Синій птах».</p> <p>М. Метерлінк як теоретик і практик «нової драми». Концепція символістського театру.</p> <p>Ідея одухотворення життя й відновлення втрачених зв'язків у драмі-феєрії «Синій птах».</p>		

		компетентність установлює причиново-наслідкові зв'язки між мотивами та діями героїв.			
28.	1	<p>Учень / учениця</p> <p>Предметні компетентності</p> <p>Діяльнісний компонент з'ясовує значення символів у п'єсі; зіставляє розвиток європейської та української драми на межі XIX–XX ст.;</p> <p>Ціннісний компонент висвітлює актуальні проблеми, порушені у творі, <i>інтерпретує</i> їх на підставі власного досвіду, у проекції на сучасність;</p> <p>Ключові компетентності</p> <p>Компетентності в природничих науках і технологіях <i>знаходить</i> у творі образи та символи, пов'язані зі світом природи та людської діяльності, <i>розкриває</i> їхній зміст і роль;</p> <p>Ініціативність і підприємливість <i>пропонує</i> власні ідеї щодо розв'язання питань, порушених у творах «нової драми»;</p> <p>Обізнаність та самовираження у сфері культури <i>зіставляє</i> драму- феєрію з екранізаціями та театральними виставами; <i>розкриває</i> внесок М.Метерлінка у розвиток національної та світової культури.</p>	<p>Особливості розвитку сюжету. Роль фантастики. Символіка образів. Трактування фіналу. Символіка образів.</p>		

СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРА В ЮНАЦЬКОМУ ЧИТАННІ
(2 год.+1год.- КР)
(1-2 твори за вибором учителя та учнів)

29.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент знає основні відомості про творчість Р.Гарі; розповідає про основні події та персонажів твору; Ціннісний компонент висловлює судження щодо порушених у творі питань; Ключові компетентності Математична компетентність виявляє здатність до абстрактного мислення (на різних етапах роботи з твором)</p>	<p>Франція Ромен Гарі (1914 – 1980). «Повітряні змії». Зображення Другої світової війни у творчості митця.</p>		
30.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Діяльнісний компонент аналізує й інтерпретує твір; розкриває ідеї миру, духовних цінностей; Ціннісний компонент робить висновки про національне та загальнолюдське значення твору; Ключові компетентності Математична компетентність установлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями художнього твору; Соціальна та громадянська компетентності виявляє актуальні проблеми сучасного світу в творі.</p>	<p>Ідеї миру, людяності, порятунку духовних цінностей.</p>		

29.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент знає основні відомості про творчість П.Коельйо; розповідає про основні події та персонажів твору; Діяльнісний компонент аналізує й інтерпретує твір; Ціннісний компонент висловлює судження щодо порушених у творі питань; Ключові компетентності Математична компетентність виявляє здатність до абстрактного мислення (на різних етапах роботи з твором).</p>	<p>Бразилія Паоло Коельйо (нар. 1947). «Алхімік». Значення творчості П. Коельйо для сучасності. Пошуки сенсу буття в романі «Алхімік».</p>		
30.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Діяльнісний компонент аналізує систему образів; визначає ознаки роману-притчі; Ціннісний компонент висловлює судження щодо порушених у творі питань; робить висновки про національне та загальнолюдське значення твору; Ключові компетентності Соціальна та громадянська компетентності виявляє актуальні проблеми сучасного світу в творі.</p>	<p>Система образів (пастух Сантьяго, Фатіма, Мельхиседек, Алхімік). Мотиви й образи світової культури у творі. Ознаки роману-притчі.</p>		
29.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент знає основні відомості про творчість Т.Й.Транстремера; Діяльнісний компонент аналізує й інтерпретує поезію; Ціннісний компонент</p>	<p>Швеція Тумас Йоста Транстремер (1931 – 2015). Лірика (1-2 твори за вибором учителя)</p>		

		<p><i>робить висновки про національне та загальнолюдське значення твору;</i></p> <p>Ключові компетентності Соціальна та громадянська компетентності <i>виявляє актуальні проблеми сучасного світу в творі.</i></p>	<p>Розмаїття тем і жанрів його лірики. Актуальні проблеми сьогодення та образ сучасної людини в поезії Т. Й. Транстремер а.</p>		
30.	1	<p>Учень / учениця</p> <p>Предметні компетентності Знаннєвий компонент <i>знає основні відомості про творчість Мо Яня;</i> <i>розповідає про основні події та персонажів твору;</i></p> <p>Діяльнісний компонент <i>аналізує й інтерпретує твір;</i> <i>розкриває гуманістичну суть образу;</i> <i>характеризує героїв твору;</i></p> <p>Ціннісний компонент <i>висловлює судження щодо порушених у творі питань;</i> <i>робить висновки про національне та загальнолюдське значення твору;</i></p> <p>Ключові компетентності Математична компетентність <i>установлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями художнього твору, етапами еволюції героя, змінами ставлення до нього інших персонажів;</i></p> <p>Соціальна та громадянська компетентності <i>виявляє актуальні проблеми сучасного світу в творі</i></p>	<p>Мо Янь (Гуань Моє, нар. 1955). «Геній». Гуманістична сутність образу та духовна стійкість героя на шляху до мети. Зміни у сприйманні Цзян Дачжі однокласниками, вплив героя на пробудження їхньої свідомості. Міфологічні алюзії у творі.</p>		

29.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент знає основні відомості про творчість С.Таунсенд; розповідає про основні події твору; Діяльнісний компонент аналізує й інтерпретує твір; розкриває еволюцію головного героя; Ціннісний компонент висловлює судження щодо порушених у творі питань; Ключові компетентності Математична компетентність установлює причиново-наслідкові зв'язки між подіями художнього твору; Ініціативність і підприємливість створює рекламу, рецензію твору; Соціальна та громадянська компетентності виявляє актуальні проблеми сучасного світу в творі; Екологічна грамотність і здорове життя осмислює цінність життя.</p>	<p>Велика Британія Сью Таунсенд (1946 – 2014). Цикл творів про Адріана Моула (1 за вибором учителя) Образ молодого людини, її становлення, стосунків зі світом та психологічні проблеми. Еволюція головного героя, формування характеру та цінностей. Авторська іронія. Жанр щоденника.</p>		
30.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент знає основні відомості про творчість Н.Геймана; Діяльнісний компонент аналізує й інтерпретує твір; Ціннісний компонент висловлює судження щодо порушених у творі питань; Ключові компетентності Інформаційно-цифрова компетентність використовує інтернет-ресурси для отримання нових знань; Ініціативність і підприємливість</p>	<p>Велика Британія Ніл Річард Мак Кіннон Гейман (нар. 1960). «Чому наше майбутнє залежить читання».</p>		

		<p><i>створює рекламу твору, рецензію улюблених сучасних творів;</i> Соціальна та громадянська компетентності <i>виявляє актуальні проблеми сучасного світу в творі.</i></p>			
29.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент <i>знає основні відомості про творчість Й.Ягелло;</i> <i>розповідає про основні події та персонажів твору;</i> Діяльнісний компонент <i>аналізує й інтерпретує твір;</i> Ключові компетентності Соціальна та громадянська компетентності <i>виявляє актуальні проблеми сучасного світу в творі.</i></p>	<p>Польща Йоанна Ягелло (нар. 1974). «Кава з кардамоном».</p> <p>«Кава з кардамоном»: Синтез підліткової повісті (стосунки в родині, перше кохання) та детективу (розгадування сімейної таємниці)</p>		
30.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Діяльнісний компонент <i>аналізує образ головної героїні твору;</i> Ціннісний компонент <i>висловлює судження щодо порушених у творі питань;</i> Ключові компетентності Обізнаність та самовираження у сфері культури <i>сприймає твори сучасної літератури в контексті культури країни;</i> Екологічна грамотність і здорове життя <i>осмислює цінність життя.</i></p>	<p>Проблема батьків і дітей. Образ головної героїні. Мова твору.</p>		

31.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Ціннісний компонент висловлює власну думку щодо порушених у творах проблем; Ключові компетентності Соціальна та громадянська компетентності виявляє актуальні проблеми сучасного світу в творах.</p>	<p>КР Твір на тему: « Які цінності відкрив для мене ... (вибір автора і назви твору за бажанням учителя або учня).</p>		
32.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент знає основні відомості про творчість письменника; Діяльнісний компонент аналізує твір та її героїв; Ціннісний компонент висловлює судження щодо проблем у творі; Ключові компетентності Інформаційно-цифрова компетентність використовує інтернет-ресурси; Соціальна та громадянська компетентності виявляє актуальні проблеми сучасного світу в творі.</p>	<p>ПЧ Твір за вибором учителя(учня)</p>		
33.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент знає основні відомості про творчість письменника; Діяльнісний компонент аналізує й інтерпретує твір та її героїв; Ціннісний компонент висловлює судження щодо порушених у творі проблем; Ключові компетентності Інформаційно-цифрова компетентність використовує інтернет-ресурси</p>	<p>ПЧ Твір за вибором учителя(учня)</p>		

		<p>для отримання нових знань; Соціальна та громадянська компетентності виявляє актуальні проблеми сучасного світу в творі.</p>			
34.	1	<p>Учень / учениця Предметні компетентності Знаннєвий компонент знає ідейно-художній зміст літературних творів у контексті розвитку культури й суспільства; розуміє зміст прочитаного; називає літературні факти, явища, твори, імена письменників, перекладачів тощо; пояснює значення перекладної літератури для розвитку національного письменства та української нації загалом; Діяльнісний компонент розпізнає літературні факти, явища, напрями, течії, жанри, стилі; розрізняє засоби художньої виразності, індивідуальні стилі митців; описує персонажів, їхні риси, поведінку, умови життя, соціально-культурний контекст; Ціннісний компонент усвідомлює значення художньої літератури для сучасної людини й суспільства; Ключові компетентності Спілкування державною мовою тлумачить літературознавчі поняття, вивчені в 10 класі; Спілкування іноземними мовами читає і розуміє художні тексти</p>	<p>Підсумки Узагальнення і систематизація навчального матеріалу</p>		

	<p>іноземною мовою (за умови вивчення відповідної іноземної мови в школі);</p> <p>Математична компетентність виокремлює головну та другорядну інформацію;</p> <p>Інформаційно-цифрова компетентність створює електронну продукцію (презентації, афіші, обкладинки тощо) для популяризації прочитаних творів;</p> <p>Ініціативність і підприємливість презентує власні ідеї та ініціативи переконливо й грамотно, використовуючи доцільні мовні засоби;</p> <p>Соціальна та громадянська компетентності виявляє в літературних творах суспільно-історичний контекст, актуальні соціальні проблеми та ідеї, приклади громадянських якостей в образах персонажів;</p> <p>Обізнаність та самовираження у сфері культури сприймає твори літератури в контексті культури доби; аналізує та інтерпретує літературні твори зарубіжних авторів в аспекті національної культури та загальнолюдських цінностей;</p> <p>Екологічна грамотність і здорове життя розуміє значення читання художньої літератури для духовного здоров'я людини.</p>			
--	---	--	--	--

Контрольні запитання та завдання

Оригінальна і перекладна література в сучасному світі

Початковий рівень

1. Великий внесок у справу культурного обміну між народами зробили такі українські митці, як І. Франко, Леся Українка, О.Олесь, М.Зеров, М.Рильський...

Доповніть список (3-4) майстрами українського перекладу.

2. Що означає слово «оригінал» з латинської мови:

- А) справжній;
- Б) первісний, природний;
- В) перший;
- Г) важливий.

3. Дайте визначення поняття «перекладна література».

4. Установіть правильну відповідність між терміном і визначенням:

Термін

1.Оригінал

2.Переклад

3.Переспів

Визначення

А. Відтворення тексту іншою мовою.

Б.Текст,написаний за мотивами іншого твору.

В. Текст, написаний мовою автора.

Середній рівень

1. Розкажіть про художній твір, який допоміг вам у життєвій ситуації.

2. Укладіть книжкову полицку з п'яти художніх творів зарубіжної літератури, які б ви порадили прочитати своїм ровесникам.

3. Розкажіть про художню книжку зарубіжного автора, яку ви читали останнім часом. Хто здійснив переклад цього художнього твору?

Достатній рівень

1. Прочитайте різні думки з приводу трактування значення художньої літератури для людини:

«Читання художньої літератури – це засвоєння нової інформації».

« Читання – це задоволення».

« Читання – це процес мислення».

Яке висловлювання вам найближче до душі. Напишіть свої міркування з цього приводу.

2. Який художній твір зарубіжної літератури ви б рекомендували прочитати своїм одноліткам, щоб зрозуміти основні духовні цінності? Поясніть свій вибір.

3.У чому полягає специфіка художнього перекладу? Які особливості твору він має відтворити?

Високий рівень

1. Що нового ви для себе відкрили, читаючи художні твори?

2. Напишіть анотацію на один з художніх творів зарубіжної літератури, запропонованих вам програмою у попередніх класах на уроках зарубіжної літератури.

3. Напишіть твір - роздум на тему: «Художня література відкриває для мене новий світ пізнання самого себе».

Золоті сторінки далеких епох

Початковий рівень

1. Який період охоплюють хронологічні межі античності:

- А) приблизно з V ст. До н.е. до III ст. н.е.;
- Б) приблизно з VIII ст. до н. е. до V ст. н. е.;
- В) приблизно з III ст. до н. е. до VI ст. н. е.;
- Г) приблизно з IV ст. до н. е. до V ст. н. е.

2. До якого етапу давньогрецької літератури належить творчість Гомера:

- А) класичного;
- Б) елліністичного;
- В) архаїчного?

3. Творчість давньогрецької поетеси Сапфо належить :

- А) до архаїчного етапу;
- Б) до класичного;
- В) до елліністичного?

4. Як у Давній Греції називали укладача пісень відомих міфів:

- А) поет;
- Б) аед;
- В) рапсод;
- Г) трубадур?

5. Хто з письменників доби ренесансу додав до твору Данте епітет «Божественна»

- А) Ф.Рабле;
- Б) В.Шекспір;
- В) Ф.Петрарка
- Г) Дж.Боккаччо?

6. Якому герою трагедії «Гамлет» належать ці слова:

*Так. Бути чи не бути — ось питання.
В чім більше гідності: терпіти мовчки
Важкі удари навісної долі
Чи стати збройне проти моря мук
І край покласти їм борнею? Вмерти —
Заснуть, не більш.*

- А) Лаерту;
- Б) Полонію;
- В) Гамлету;
- Г) Королю?

7. Назвіть майстрів українського перекладу творів В.Шекспіра.

8. До якого періоду творчості В.Шекспіра належить трагедія «Гамлет»:

А) Прешого (1590-1600);

Б) Другого (1601-1608);

В) Третього (1609-1612)?

9. Назвіть найбільш яскравих представників літератури доби Відродження (3-4 письменника).

Середній рівень

1. На творчість яких відомих українських письменників значний вплив мала антична література? Назвіть 2-3 прізвища і твори, на які їх надихнула література античності.

2. Поясніть, кого у Давній Греції називали аедами?

3. Укладіть табличку на тему: «Етапи давньогрецької літератури».

4. Перед вами ілюстрація Д.В.Вотергауса, 1891. «Одіссей і сирени».

Поясніть, хто такі сирени?

5. Чому назвав свій твір Данте

назвав комедією?

6. Поясніть, що означає вираз із «Одіссеї»: «між Сциллою та Харібдою»?

Адольф Хіремі-Хіршль. Між Сциллою і Харібдою, ескіз.

7. Перерахуйте основні філософські ідеї ренесансу.

8. Дайте визначення поняття «вічний образ». Наведіть приклади.

9. Доберіть до картини Е. Делакруа «Гамлет і Горацио на цвинтарі» рядки з трагедії В. Шекспіра «Гамлет».

Е. Делакруа. Гамлет і Горацио на кладовищі. 1839 р.

Достатній рівень

1. У чому суть «вічного» образу Одиссея (Пенелопи, Гамлета)?
2. Спробуйте проаналізувати, які вищі цінності несе в собі антична література?
3. Знайдіть і выпишіть епітети із запропонованого вам уривку, які характеризують Одиссея. Укладіть це в таблицю або колонку: «Риса характеру - епітет».
4. Доведіть, що Данте останній поет середньовіччя і перший поет Відродження.
5. Гамлет вважав, що «Увесь світ - в'язниця...». Розкрийте суть цього вислову за Гамлетом.
6. Проаналізуйте вираз Гамлета «Бути чи не бути – ось питання...» Про що розмірковував герой трагедії?
7. Схарактеризуйте образ Гамлета. У чому полягає трагізм образу Гамлета?

Високий рівень

1. Які риси характеру Одиссея ви би взяли для себе на озброєння? Обґрунтуйте свій вибір.
2. Уявіть, що ви режисер. Який сценарій фільму за твором Гомера «Одиссея» ви б запропонували?
3. Складіть сенкан (за вибором) до творчості Гомера, Вергілія, Шекспіра; образу Одиссея, Гамлета.
Схема сенкану:
1-й рядок – іменник (тема); 2-й рядок - два прикметники(опис теми); 3-й рядок - три дієслова (дія, пов'язана з темою); 4-й рядок- фраза- вислів з чотирьох слів(ставлення до теми); 5-й рядок- іменник - синонім до теми (суть теми, підсумок).
4. Данте вважав, що своїм твором він зможе врятувати людей від ганебного стану і привести їх до щастя.
Чи вдалося письменнику розкрити людям очі на їхні вчинки і допомогти змінитися?
5. Які важливі висновки для себе ви зробили після прочитання «Божественної комедії» Данте («Гамлета» В.Шекспіра)?
6. Поміркуйте, чи може у сьогоденні врятувати людей від ганьби і спокус твір Данте «Божественна комедія» ?
7. Чи вдалося Гамлету змінити страшний і суперечливий світ? Чи той шлях обрав герой трагедії Шекспіра? Як би ви вчинили на його місці?
8. «Бути чесним у наші часи - це означає бути одним на десять тисяч», — каже Гамлет. Прокоментуйте слова Гамлета з огляду на сьогодення. Що, на вашу думку, означає «бути чесним»?
9. Уявіть, що вам запропонували зіграти роль Гамлета. Як би ви хотіли розкрити образ трагедійного героя? Які його риси увиразнити?

Проза і поезія пізнього романтизму

Початковий рівень

1. Кому належить збірка поезій «Листя трави»:

- А) А.Фету;
- Б) В.Вітмену;
- В) Ф.Тютчеву;
- Г) Е.Т.А. Гофману?

2. Дайте визначення поняття «*філістер*» («*філістерство*»).

3. Установіть правильну відповідність між терміном і визначенням:

Термін

1.Іронія

Визначення

А. Художній прийом у творах літератури або мистецтва, заснований на різкому, дошкульному висміюванні пороків, хиб, негативних явищ дійсності.

2.Сатира

Б. Художній прийом у літературі та мистецтві, заснований на надмірному перебільшенні або применшенні зображуваного.

3.Гротеск

В. Прихована насмішка; глузування, кепкування, глум.

4. Установіть правильну відповідність між автором і твором:

Автор

- 1.Е.Т.А.Гофман
- 2.А.Фет
- 3.В.Вітмен
- 4.Ф.Тютчев

Твір

- А. «Silentium»
- Б. «Листя трави»
- В. «Я прийшов до тебе мила»
- Г. ««Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»

5. Пригадайте автора поетичних рядків:

*Мовчи, і крийся, і таї
Думки і почуття свої.
Хай у душевній глибині*

*І сходять, і зайдуть вони,
Мов зорі ясні уночі.
Милуйся ними і мовчи!*

- А) Ф.Тютчев;
- Б) А.Фет;
- В) В.Вітмен.

6. Кому належать поетичні рядки :

*І я вже знаю, що Божя рука - це моя обітниця власна,
І я вже знаю, що Божий дух - це брат мій рідний,
І всі чоловіки роджені - теж мої браття,
І всі жінки - сестри та кохані,
І що основа творіння - це любов...*

- А) А.Фету;
- Б) Е.Т.А. Гофману;
- В) Ф.Тютчеву;
- Г) В.Вітмену?

Середній рівень

1. Визначте коло тем і проблем, які у творі «Крихітка Цахес» порушує Гофман.
2. У чому полягає конфлікт твору Гофмана «Крихітка Цахес»?
3. Розтлумачте, що означає термін «чисте мистецтво»?
4. Чому А.Фета називають представником «чистого мистецтва»?
5. Поясніть значення понять «верлібр» («трансценденталізм»).
6. Як ви розумієте вислів «Людина з великої літери»? (В.Вітмен «Листя трави»).
7. Символом чого є трава у Вітмена?
8. Який зв'язок твору «Листя трави» В.Вітмена з історією Америки?

Достатній рівень

1. В чому, на вашу думку, полягає викривальний зміст твору Гофмана «Крихітка Цахес»?
2. Зробіть порівняльну характеристику філістерів та ентузіастів.
3. Прочитайте поезію А.Фета у перекладі М.Рильського «Шепіт..Ніжний звук зітхання...». Яку роль у відтворенні стану ліричного героя відіграють звуки, освітлення, кольорові відтінки?

*Шепіт...Ніжний звук зітхання...
Солов'їний спів...
Срібна гра і коливання
Сонних ручаїв.*

*Ночі блиск...
Тремтіння тіней...
Тіні без кінця...
Ненастанні, дивні зміни
Милого лиця...*

*У хмаринках – пурпур рози.
Відблиск янтаря...
І цілунків пал, і сльози,
І зоря, зоря!*

4. Розкрийте стан ліричного героя у поезії Ф.Тютчева «Іще горять в душі бажання» (переклад М.Рильського):

*Іще горять в душі бажання,
Ще манить зір краса твоя,
Крізь любі спогади туманні
Іще ловлю твій образ я.
Твій образ милий та прекрасний*

*Всякденно видиться мені,
І недосяжний, і незгасний,
Немов зоря в височині.*

5. Яку роль у світогляді В.Вітмена відіграють написання загальних слів в поезії «Листя трави» з великої літери?

Високий рівень

1. Які цінності формує у нас твір Е.Т.А.Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»?

2. Перед вами обкладинка до твору «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»

створена українським художником В.Єрко.

А яку ви б створили обкладинку до твору, якщо були б художником? Які б використали кольори?

4. Як ви вважаєте, чи актуальний сьогодні твір Е.Т.А.Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»? Аргументуйте свої міркування.

5. Поміркуйте, звідки беруться Цахеси?

6. Створіть письмову рекламу до твору Е.Т.А.Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер»

7. Які рядки поезії А.Фета (Ф.Тютчева) особливо зворушили вас? Поясніть чому?

8. Напишіть есе на тему «Пісня про себе».

9. Український поет Іван Драч порівнював В.Вітмена з океаном: «Ти, Уолтер Уїтмен, океаном розторганий вщерть». Що цим хотів поет сказати?

Роман XIX століття

Початковий рівень

1. Виберіть відповідь, у якій всі герої належать до роману Ф.Стендаля «Червоне і чорне»:

А) Жульєн Сорель, Родіон Раскольников, Матильда де Ля- Моль, пані де Реналь;

Б) пані де Реналь , Матильда де Ля- Моль, абат Пірар, Жульєн Сорель;

В) Матильда де ля Моль, пані де Реналь, Емма, Шарль Боварі;

Г) Пані де Реналь, Матильда де Ля- Моль, Жульєн Сорель, Доріан Грей .

2. Виберіть відповідь, у якій всі герої належать до роману Г.Флобера «Пані Боварі»:

А) Емма, Шарль Боварі , маркіз д'Андервільє , пані де Реналь;

Б) Шарль Боварі, Емма Боварі, Безвіл, Родіон Раскольников.

В) Емма, Шарль Боварі, маркіз д'Андервільє, лісник.

Г) Шарль Боварі, маркіз д'Андервільє, Жульєн Сорель, Доріан Грей .

3. Виберіть відповідь, у якій всі герої належать до роману Ф.Достоевського «Злочин і кара»:

А) Родіон Раскольников, Соня Мармеладова, Лизавета, пані де Реналь;

Б) Родіон Раскольников, Лизавета, Емма, Разуміхін;

В) Соня Мармеладова, Порфирій Петрович, Доріан Грей, Жульєн Сорель ;

Г) Соня Мармеладова, Родіон Раскольников, Лизавета, Порфирій Петрович.

4. Виберіть відповідь, у якій всі герої належать до роману Оскара Вайльда «Портрет Доріана Грея»:

А) Безвіл Голворд, Доріан Грей, лорд Генрі, Сібіл Вейн ;

Б) Доріан Грей , Лизавета, Емма, лорд Генрі;

В) Сібіл Вейн, Соня Мармеладова, Безвіл Голворд , Жульєн Сорель ;

Г) Безвіл Голворд, Шарль Боварі, абат Пірар, Доріан Грей.

5. Установіть правильну відповідність між терміном і визначенням

Термін

1. Естетизм

2. Гедонізм

3. Парадокс

Визначення

А. Етична позиція, що затверджує насолоду як вище благо і критерій людської поведінки і що зводить до нього все різноманіття моральних вимог.

Б. Несподіваний, дивовижний, той, що суперечить здоровому глузду.

В. Збірна назва літературно-

мистецьких течій, які у своїх маніфестах і творах висувають на перше місце естетичні програми і естетичні особливості мистецтва.

6. Поясніть значення слова «плебей».

Середній рівень

1. Укладіть книжкову полицку із творів, які читав Жульєн Сорель.

Поясніть уподобання героя.

2. Поясніть підзаголовок роману «Червоне і чорне» – «Хроніка XIX століття».

3. «Чи твар я тремтяча, чи право маю...». Поясніть, що мав на думці Родіон Раскольніков, виголошуючи цю фразу.

4. Дайте визначення соціально-психологічного роману.

5. Як ви розумієте поняття «лицемірство»?

6. Поясніть авторський вибір прізвища головного героя у романі Ф.Достоевського «Злочин і кара», враховуючи знання російської мови.

7. Як ви розумієте назву роману Ф.Достоевського «Злочин і кара»?

8. Відобразіть у символічних сходінках вчинки Доріана Грея. Як їх розташуєте, вгору чи вниз?

9. Створіть «асоціативний куш» до слова «краса».

Достатній рівень

1. Укладіть паспорт твору Ф.Стендаля «Червоне і чорне» (Г.Флобера «Пані Боварі», Ф. Достоевського «Злочин і кара», О.Вайльда «Портрет Доріана Грея») за планом:

1) назва твору; 2) рік написання; 3) історія створення; 4) жанр; 5) тема; 6) ідея; 7) епіграф; 8) головні герої.

2. Доведіть, що твір «Червоне і чорне» належить до жанру соціально-психологічного роману.

3. Схарактеризуйте образ Жульєна Сореля (Емми Боварі, Родіона Раскольнікова, Доріана Грея).

4. Доведіть, що твір «Червоне і чорне» належить до жанру соціально-психологічного роману.

1. Укладіть *портфоліо* (від італ. portfolio – папка з документами) Жульєна Сореля (Емми Боварі, Родіона Раскольнікова, Доріана Грея) за схемою:

1) ім'я, прізвище героя; 2) родина, отримане виховання, історія життя; 3) портрет; 4) опис предметів побуту, житла, одягу, умов життя як засобу самовираження героя; 5) спосіб життя, рід занять та захоплення героя; 6) риси характеру, еволюція героя в процесі розвитку сюжету; 7) герой як представник своєї епохи і виразник певного світогляду.

5. Як ви вважаєте, чи є моральність складовою психологічного здоров'я людини? Доведіть це на прикладі героїні роману Г.Флобера «Пані Боварі».

6. Сформулюйте цінності та ідеали Емми Боварі, а також причини, чому героїня не досягла їх у житті.

7. Доведіть, що роман «Портрет Доріана Грея» - інтелектуальний роман.

8. Визначіть у творі основні філософсько-естетичні і моральні проблеми, які порушує О.Вайльд.

Високий рівень

1. Поміркуйте на тему: «Які уроки я виніс (-ла) після прочитання роману Ф.Стендаля «Червоне і чорне» (Г.Флобера «Пані Боварі», Ф.Достоевського «Злочин і кара», О.Вайльда «Портрет Доріана Грея»).

2. Які життєві істини зрозумів, а які так і не зміг збагнути головний герой роману Ф.Стендаля «Червоне і чорне»?

Для Еми Боварі головне зовнішній вигляд людини, а не її внутрішній світ. Спростуйте або підтримайте погляди героїні роману.

3. Чи може людина в сучасному суспільстві досягти успіху завдяки лицемірству? Проілюструйте це прикладами з творів (Ф.Стендаль «Червоне і чорне», Г.Флобер «Пані Боварі»).

4. На які запитання вам дав відповідь роман Ф.Достоевського «Злочин і кара» (Ф.Стендаля «Червоне і чорне», Г.Флобера «Пані Боварі», О.Вайльда «Портрет Доріана Грея»).

5. Розкрийте християнські цінності, які стверджуються у романі Ф.Достоевського «Злочин і кара».

6. Поміркуйте, для чого варто жити: заради самопожертви чи задля краси і втіхи?

7. Підтвердіть або спростуйте вислів з роману «Портрет Доріана Грея»: «Трагедія старості не в тому, що людина старіє тілом, а в тому, що молода душею».

8. Перед вами ілюстрації сучасного іспанського художника Ерніке Коромінаса до роману О.Вайльда «Портрет Доріана Грея». Чи вдалося художнику передати переродження портрета Доріана Грея? Відповідь обґрунтуйте.

Перехід до модернізму. Взаємодія символізму й імпресіонізму в ліриці

Початковий рівень

1. Дайте визначення поняття «символізм» («імпресіонізм», «неоромантизм»).
2. Модернізм як літературно-мистецький напрям сформувався :
  - А) кінець ХХ – початку ХХІст.;
  - Б) кінець ХІХ – початку ХХ ст.;
  - В) поч. ХХ ст..
3. Кому належить збірка поезій «Квіти зла»:

- А) Ш.Бодлеру;
- Б) В.Вітмену;
- В) П.Верлену;
- Г) А.Рембо?

4. Установіть правильну відповідність між автором і твором

Автор

1. Ш.Бодлер
2. П.Верлен
3. А.Рембо

Твір

- А. «Осіньна пісня»
- Б. «Голосівки»
- В. «Альбатрос»

5. Літературний напрям, ознаки якого формувалися в поезії Ш.Бодлера:

- А) романтизм;
- Б) реалізм;
- В) символізм;
- Г) імпресіонізм.

6. Пригадайте автора поетичних рядків у перекладі Г.Кочура:

Неголосні

Серце тобі

Млосні пісні

Топлять в журбі,

Струн осінніх

В голосіннях...

- А) Шарль Бодлер;
- Б) Артюр Рембо;
- В) Поль Верлен?

7. Як називається вірш Поля Верлена (переклад Г.Кочура), де є такі рядки:

Найперше - музика у слові

Бери із розмірів такий,

Що плине, млистий і легкий,

А не тяжить, немов закови.

- А) «Осіньна пісня»;
- Б) «Томління»;
- В) «Мистецтво слова».

8. Дайте визначення поняття «сугестивність».

Середній рівень

1. Поясніть символіку образу альбатроса в поезії Ш.Бодлера «Альбатрос».
2. Чому поет назвав свою збірку «Квіти зла»?
3. Які новаторські відкриття зробив Поль Верлен?
4. Як ви розумієте ці слова Верлена: «Найперше музика у слові»?
5. Спробуйте пояснити назву твору А.Рембо «Моя циганерія».

Достатній рівень

1. Як вирішує Шарль Бодлер тему Поета і натовпу в поезії «Альбатрос»?
2. Схарактеризуйте ліричного героя бодлерівського вірша «Альбатрос».
3. У чому вбачає Красу та її призначення ліричний герой Ш.Бодлера?
4. Які асоціації викликають у П.Верлена голосні звуки? Спробуйте визначити природу цих асоціацій (звукові, слухові, зорові, смакові).
5. Проаналізуйте поезію П.Верлена «Поетичне мистецтво», відповідаючи на запитання:
  - 5.1. Що чує ліричний герой в музиці осені?
  - 5.2. Які спогади викликає у нього бій годинника?
  - 5.3. Як впливають на ліричного героя вітер, поле, жовте листя?
6. Розкрийте образ ліричного героя поезії Артюра Рембо «Моя циганерія».
7. Спробуйте розкрити новаторство поетичної творчості А.Рембо.

Високий рівень

1. Хто з поетів (Ш.Бодлер, П.Верлен, А. Рембо) справив на вас найбільше враження? Поясніть саме чому цей поет.
2. Які асоціації викликають у вас голосні звуки? Спробуйте скласти власну кольорову гаму голосних звуків і обґрунтувати свій вибір.
3. Створіть сенкан на поетичну творчість Ш.Бодлера (П.Верлена, А.Рембо).
4. Напишіть твір за метафорою до поезії П.Верлена «Осіння пісня(переклад Г.Кочура)

*Неголосні
Млосні пісні
Струн осінніх
Серце тобі
Топлять в журбі,
В голосіннях.
Блідну, коли
Чую з імлі –
Б'є годинник:*

*Линуть думки
В давні роки
Мрій дитинних.
Вийду надвір -
Вихровий вир
В полі млистім
Крутить, жене,
Носить мене
З жовклим листям.*

Схема твору за метафорою: 1-й рядок - колір; 2-й рядок – смак; 3-й рядок- запах; 4-й рядок – зовнішність; 5-й рядок-звук; 6-й-рядок- емоції, почуття.

Драматургія кінця XIX – початку XX століття

Початковий рівень

1. Пригадайте значення поняття «*феєрія*».
2. П'єса- феєрія М.Метерлінка складається з:
  - А) семи дій і дванадцяти картин;
  - Б) шести дій і дванадцяти картин;
  - В) дванадцяти дій і шести картин;
  - Г) шести дій і шести картин.
3. Моріс Метерлінк належить до представників літератури :
  - А) Англії;
  - Б) Німеччини;
  - В) Бельгії;
  - Г) Франції.

Середній рівень

1. Чому Метерлінк у своїй творчості використовує казкову форму?
2. Як змінилося бачення людей навколишнього світу , коли Тільтілю Фея дала шапку з діамантом?
3. Чому Фея довіряє чарівну шапку саме дітям?
4. Які ознаки казки у п'єсі М.Метерлінка “Синій птах»?

Достатній рівень

1. Укладіть таблицю на тему: «Ознаки символістського театру».
2. Схарактеризуйте образ Тільтіля (Мітіль).
3. Розробіть свій варіант образу (риси обличчя, одяг, характер) « Материнська Любов (Материнська Турбота). Опишіть і обґрунтуйте свій вибір.
4. Спробуйте порівняти драми «Синій птах» М. Метерлінка і «Лісова пісня» Лесі Українки. Укладіть табличку, що спільного є у творах.

Високий рівень

1. Поміркуйте, що саме, за Метерлінком, має навчитися бачити людина?
2. Спробуйте сформулювати у вигляді тез основні положення філософії Людини за твором М.Метерлінка«Синій птах».
3. У чому полягає символічний смисл героїв Тільтіля і Метіль ?
4. Що означає «Синій птах», як категорія щастя особисто для вас? Напишіть про свого «Синього птаха».
5. Які людські цінності вчить поважати п'єса «Синій птах» М.Метерлінка?
6. Спробуйте написати своє власне закінчення драми- феєрії.

Сучасна література в юнацькому читанні

Початковий рівень

1. Хто автор твору «Кава з кардамоном»:

- А) Ніл Гейман;
- Б) Пауло Коельйо;
- В) Йоанна Ягелло;
- Г) Сью Таунсенд?

2. Назвіть автора твору «Кораліна»:

- А) Сью Таунсенд;
- Б) Пауло Коельйо;
- В) Мо Янь;
- Г) Ніл Гейман?

3. Хто з авторів написав твір: «Таємний щоденник Адріана Моула»:

- А) Мо Янь;
- Б) Пауло Коельйо;
- В) Сью Таунсенд;
- Г) Ромен Гарі?

4. Хто є автором відомого бестселера «Алхімік»:

- А) Сью Таунсенд;
- Б) Пауло Коельйо;
- В) Мо Янь;
- Г) Ніл Гейман?

5. Автором твору «Повітряні змії» є :

- А) Сью Таунсенд;
- Б) Ромен Гарі;
- В) Мо Янь;
- Г) Пауло Коельйо.

6. Назвіть Нобелівського лауреата з літератури у 2012 році:

- А) Йоанна Ягелло;
- Б) Пауло Коельйо;
- В) Мо Янь;
- Г) Ніл Гейман.

7. Якому авторові належить оповідання «Геній»:

- А) Нілу Гейману;
- Б) Пауло Коельйо;
- В) Йогані Ягелло;
- Г) Мо Яню?

8. Пригадайте, представником літератури якої країни є письменниця

Йогана Ягелло:

- А) Франції;
- Б) Бельгії;
- В) Бразилії;
- Г) Польщі?

9. Творчість якої країни представляє письменник Пауло Коельйо:

- А) Аргентини;
- Б) Німеччини;
- В) Франції;
- Г) Бразилії?

10. Творчість письменника Ромена Гарі належить до літературної спадщини:

- А) Великої Британії;
- Б) Німеччини;
- В) Франції;
- Г) Польщі.

11. Письменницею якої країни є Сью Таунсенд – авторка циклу творів про Адріана Моула :

- А) Франції;
- Б) Великої Британії;
- В) Польщі;
- Г) Швеції?

12. Хто з перелічених авторів отримав у 2011 році Нобелівську премію з літератури:

- А) Мо Янь;
- Б) Пауло Коельйо;
- В) Йоста Транстремер;
- Г) Йоанна Ягелло?

Середній рівень

1. «Іноді краще спілкуватися з вівцями, які мовчать і лише просять їжу та воду»,- говорить головний герой твору «Алхімік» П. Коельйо. Як ви рзумієте цей вислів?

2. Як можна зрозуміти настанову мудреця Мелхиседека («Алхімік»): «Коли ти чогось прагнеш, цілий Усесвіт змовляється, щоб допомогти тобі»?

3. Поміркуйте, чому П. Коельйо дав назву твору- «Алхімік»?

4. Як зрозуміти слова П. Коельйо: «Любов і творить для кожної душі споріднену їй душу»?

5. Пригадайте визначення літературного поняття «хайку». Хто з відомих вам поетів використовував цю форму вірша?

6. Визначте тему та ідею оповідання «Геній» китайського письменника Мо Яня.

7. Чому письменниця Сью Таунсенд обирає форму оповіді – «щоденник»?

8. Спробуйте сформулювати основну ідею лекції Н. Геймана «Чому наше майбутнє залежить від читання».

9. Які казкові елементи притаманні твору Н. Геймана «Кораліна»?

10. Визначіть основні проблеми твору Й. Ягелло «Кава з кардамоном».

Достатній рівень

1. Спробуйте поміркувати над проблемою, яку ставить у своєму творі П.Коельйо «Алхімік»: «Знайти свій скарб». Як би ви розкрили це питання?

2. Виберіть 2-3 із запропонованих хайку Т.Й.Транстремера у перекладі Л.Грицюка і спробуйте розкрити їхню філософську суть:

*Твердині, чуже
місто, холодні сфінкси,
пусті арени.*

*Людиноптахи.
Яблуні завітчані.*

Вічна загадка.

*Мур безнадії...
Голуби ходять туди-
сюди - безликі.*

*Дуби та місяць.
Світло й тихі сузір'я.
Холодне море.*

*Клітка з темряви.
Я зустрів велику тінь
у парі очей.*

3. Який образ ученого створює в своєму оповіданні «Геній» Мо Янь?

4. Схарактеризуйте образ Андріана Моула.

5. Як змінюються погляди Андріана Моула на початку роману і в кінці твору?

6. Ніл Гейман у своїй лекції «Чому наше майбутнє залежить від читання» говорить, що паперова книга схожа на акулу. Спробуйте розкрити глибину цього вислова.

7. Як змінилося розуміння цінностей у Кораліні після подорожі до «іншого світу»?

8. Розкрийте образ головної героїні твору «Кава з кардамоном»- Лінки.

Високий рівень

1. Які цінності відкрив для вас твір Пауло Коельйо «Алхімік»?

2. Устами царя Салема автор «Алхіміка» П.Коельйо говорить: «Головний обов'язок людини – реалізувати свою Персональну Легенду». Як ви це зрозуміли? Якою уявляєте свою Персональну Легенду?

3. Створіть твір за метафорою до поезії Т.Й.Транстремера:

Шторм

*Зненацька мандрівник зустрічає
старий великий дуб, який — мов скам'янілий лось,
із кроною завширшки з милю, перед чорно-зеленою
фортецею вересневого моря.*

*Північний шторм. Це в той час, коли зріють
грона горобини. Пробудженому в пільмі*

*чується, як сузір'я б'ють копитами у своїх стійлах
високо над деревами.*

(Переклад Юлії - Ванди Мусаковської)

*Схема твору за метафорою: 1-й рядок - колір; 2-й рядок – смак; 3-й
рядок- запах; 4-й рядок – зовнішність; 5-й рядок-звук; 6-й-рядок-
емоції.почуття.*

4. Чому, на вашу думку, твір Мо Яня «Геній» у 1012 році отримав Нобелівську премію з літератури?

5. Які соціальні проблеми піднімаються у романі Сью Таунсенд «Щоденник Андріана Моула»? Чи актуальні вони і сьогодні для нашої молоді? Обґрунтуйте свої міркування.

6. Подискутуйте на тему, запропоновану Нілом Гейманом у своїй лекції «Чому наше майбутнє залежить від читання»: «Істина - це не те, що трапилося насправді, а те, що розповідає нам, хто ми такі».

7. Якою ви бачите сучасну бібліотеку? Яка її має бути роль у формуванні сучасної молоді?

8. Які цінності допоміг мені засвоїти твір Н.Геймана «Кораліна»?

9. Які загальнолюдські цінності є важливими для головних героїв твору Йоанни Ягейлло «Кава з кардамоном»? Чи поділяєте ви їх?

Зарубіжна література у 2018-2019 навчальному році

У 2018/2019 навчальному році вивчення зарубіжної літератури **в 5 – 9** класах здійснюватиметься за програмою: Світова література. 5 – 9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013 зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804;

у 10 класі – за **новими** навчальними програмами (рівень стандарту та профільний рівень), що затверджені наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407;

в 11 класі – за програмою, затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 28.10.2010 № 1021, крім рівня стандарту та академічного рівня зі змінами 2016 року.

Навчальна та методична література із зарубіжної літератури, рекомендована МОН України, зазначена в Переліку навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України, що розміщений на офіційному сайті МОН України, Інституту модернізації змісту освіти.

Основою для календарно-тематичного планування уроків зарубіжної літератури є чинні програми. Учитель має право самостійно розподіляти години на текстуальне вивчення творів, розвиток мовлення, позакласне читання, урахуваючи визначену кількість годин на опрацювання конкретного розділу. Учитель має змогу вільно і творчо підійти до організації навчальної діяльності на уроках зарубіжної літератури з урахуванням конкретних умов викладання, читацьких інтересів учнів.

Викладання зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти здійснюється *українською мовою*. Твори зарубіжних письменників у курсі зарубіжної літератури вивчаються в *українських перекладах*. Для зіставлення можливе залучення перекладів, переспівів іншими мовами, якими володіють учні (англійською, німецькою, французькою тощо). За наявності необхідних умов бажаним є розгляд художніх текстів (у фрагментах або цілісно) мовами оригіналів. У такому разі предмет «Зарубіжна література» виконує додаткову функцію *вдосконалення володіння учнями іноземними та іншими мовами*.

З метою систематизації та упорядкування навантаження учнів протягом навчального року подаємо рекомендовану кількість видів контролю в процесі вивчення зарубіжної літератури в кожному класі. Поданий у таблиці розподіл годин є мінімальним і обов'язковим для проведення в кожному семестрі. Учитель на власний розсуд може збільшити кількість видів контролю відповідно до рівня підготовленості учнів, особливостей класу тощо.

Обов'язкова кількість видів контролю із зарубіжної літератури в 5–9 класах

Класи	5		6		7		8		9	
	I	II	I	II	I	II	I	II	I	II
Семестри										
Контрольні роботи у формі:	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3
контрольного класного твору;	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1
виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Уроки розвитку мовлення* (у+п)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Уроки позакласного читання	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Перевірка зошитів	4	5	4	5	4	5	4	5		5

Обов'язкова кількість видів контролю із зарубіжної літератури у 10 класі

Семестри	I	II	I	II
Рівні	стандарту		профільний	
Контрольні роботи у формі:	2	2	4	4
контрольного класного твору*;	1	1	1	1
виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання)	1	1	3	3
Уроки розвитку мовлення**	2 (1у+1п; у межах текстуального вивчення)	2 (1у+1п; у межах текстуального вивчення)	3 (1у+2п)	3 (2у+1п)
Уроки позакласного читання	1	1	3	3
Перевірка зошитів	4	5	4	5

**Обов'язкова кількість видів контролю із зарубіжної літератури в
11 класі**

Семестри	I	II	I	II	I	II
	Рівень стандарту		Академ. рівень		Профільний рівень	
Контрольні роботи у формі:	2	2	3	3	4	4
контрольного класного твору;	1	1	1	1	1	1
виконання інших завдань (тестів, відповідей на запитання)	1	1	2	2	3	3
Уроки розвитку мовлення*	2 (у+п)	2 (у+п)	2 (у+п)	2 (у+п)	3 1у+2п	3 2у+1п
Уроки позакласного читання	1	1	1	1	2	2
Перевірка зошитів	4	5	4	5	4	5

У 8 – 9 класах з поглибленим вивченням зарубіжної літератури пропорційно збільшується кількість контрольних робіт та уроків розвитку мовлення (на розсуд учителя визначається кількість і види контрольних робіт).

*У кожному семестрі обов'язковим є проведення двох уроків розвитку мовлення: одного уроку усного розвитку мовлення, а другого – письмового. Умовне позначення в таблиці – (у + п).

Під час оцінювання зошита із зарубіжної літератури слід ураховувати наявність різних видів робіт; грамотність (якість виконання робіт); охайність; уміння правильно оформлювати роботи (дотримання вимог до оформлення орфографічного режиму).

Оцінку за ведення зошита із зарубіжної літератури виставляють у кожному класі окремою колонкою в журналі раз на місяць і враховують як поточну до найближчої тематичної.

У разі відсутності учня на уроці протягом місяця рекомендуємо в колонці за ведення зошита зазначати н/о (нема оцінки).

Оцінка за контрольний твір із зарубіжної літератури є середнім арифметичним за зміст і грамотність, яку виставляють у колонці з датою написання роботи, надпис у журнальній колонці «Твір» не робиться.

Орієнтовний обсяг письмового твору, складеного учнем

Клас	Кількість сторінок
5-й	0,5–1,0
6-й	1,0–1,5
7-й	1,5–2,0
8-й	2,0–2,5
9-й	2,5–3,0

**Орієнтовний обсяг письмового твору
(рівень стандарту, академічний рівень)**

Клас	Кількість сторінок
10-й	3,0–3,5
11-й	3,0–3,5

**Орієнтовний обсяг письмового твору
(філологічний напрям: профіль – українська філологія)**

Клас	Кількість сторінок
10-й	3,0–3,5
11-й	3,5–4,5

Оцінку за читання напам'ять поетичних або прозових творів із зарубіжної літератури виставляють у колонку без дати з надписом «Напам'ять».

Під час підготовки вчителів до уроків радимо використовувати періодичні фахові видання: журнали «Всесвітня література в школах України», «Зарубіжна література в школах України», газету «Зарубіжна література» тощо.

Вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів з зарубіжної літератури

Рівні навчальних досягнень	Бали	Орієнтовні вимоги до оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учень (учениця) сприймає навчальний матеріал на елементарному рівні, називає окремих літературний факт або явище.
	2	Учень (учениця) сприймає навчальний матеріал на елементарному рівні, називає окремі літературні факти або явища.
	3	Учень (учениця) сприймає навчальний матеріал, відтворює окремих фрагмент твору (з допомогою вчителя).
II. Середній	4	Учень (учениця) частково відтворює навчальний матеріал на репродуктивному рівні, дає визначення літературного явища без посилання на текст.
	5	Учень (учениця) розуміє навчальний матеріал і з допомогою вчителя знаходить потрібні приклади у тексті літературного твору.
	6	Учень (учениця) розуміє навчальний матеріал, відтворює значну його частину з допомогою вчителя і самостійно знаходить приклади у тексті.
III. Достатній	7	Учень (учениця) володіє матеріалом і навичками аналізу літературного твору за поданим учителем зразком, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних суджень.
	8	Учень (учениця) володіє матеріалом та навичками текстуального аналізу художнього твору, під керівництвом учителя виправляє допущені помилки й добирає аргументи на підтвердження висловленого судження або висновку.
	9	Учень (учениця) володіє матеріалом, навичками текстуального аналізу на рівні цілісно-комплексного уявлення про певне літературне явище, під керівництвом учителя аналізує і виправляє допущені помилки; добирає аргументи на підтвердження висловленого судження або висновку.
IV. Високий	10	Учень (учениця) добре володіє матеріалом та навичками цілісно-комплексного аналізу художнього твору, самостійно оцінює окремі літературні явища, знаходить і виправляє допущені помилки, працює із різними джерелами інформації, систематизує дібраний матеріал.

11	Учень (учениця) на високому рівні володіє матеріалом, вміннями і навичками цілісно-комплексного аналізу художнього твору, висловлює свої думки, самостійно оцінює явища культурного життя, аргументуючи власну позицію щодо них, виявляє початкові творчі здібності.
12	Учень (учениця) вільно володіє матеріалом та навичками цілісно-комплексного аналізу літературного твору, виявляє особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень щодо різноманітних навчальних завдань, до використання набутих знань та вмінь у нестандартних ситуаціях, має схильність до літературної творчості.

Вимоги до оцінювання контрольних творів

Рівень	Бали	Вимоги до оцінювання змісту творів	Грамотність	
			Припустима кількість орфографічних і пунктуаційних помилок	Припустима кількість лексичних, граматичних і стилістичних помилок
Початковий	1	Побудованому учнем (ученицею) тексту бракує зв'язності й цілісності, урізноманітнення потребує лексичне та граматичне оформлення роботи.	15-16 і більше	9-10
	2	Побудоване учнем (ученицею) висловлювання характеризується фрагментарністю, думки викладені на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексична і граматична будова висловлювання.	13-14	
	3	Письмове висловлювання учня (учениці) відзначається слабкою послідовністю і недостатньою чіткістю викладення власних думок, не дотримана змістова та стилістична єдність твору, потребує збагачення та урізноманітнення лексична і граматична будова висловлювання.	11-12	
Середній	4	Висловлювання учня (учениці) за обсягом складає дещо більше половини від норми і характеризується певною завершеністю, зв'язністю; але розкриття теми вимагає більшої повноти, ґрунтовності і послідовності; чіткіше мають розрізняватися основна та другорядна інформація; потребує урізноманітнення добір слів.	9-10	7-8

	5	За обсягом робота учня (учениці) наближається до норми, загалом є завершеною, тему значною мірою розкрито, проте вона потребує глибшого висвітлення, більш чіткого вираження основної думки твору, дотримання єдності стилю та урізноманітнення мовного оформлення.	7-8	
	6	За обсягом висловлювання учня (учениці) сягає норми, його тема розкрита, виклад думок загалом зв'язний, але учневі ще треба працювати над умінням самостійно формулювати судження, належно їх аргументувати, точніше добирати слова й синтаксичні конструкції.	5-6	
	7	Написаний учнем твір являє собою достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст, із вдало дібраними лексичними засобами, але ще з недостатньо чітким висвітленням теми і порушенням послідовності її викладення та невмінням належно аргументувати основну думку.	4	
Достатній	8	Написаний учнем твір є достатньо повним, осмисленим висловлюванням, у ньому досить ґрунтовно висвітлена тема, підібрані переконливі аргументи для її розкриття; проте авторові письмової роботи ще потрібно працювати над урізноманітненням словникового запасу та стилістичним оформленням своїх думок.	3	5-6
	9	Письмове висловлювання учня являє собою логічно структурований текст, повний за обсягом, у якому тему розкрито належним чином, думки викладено послідовно, вдало дібрані лексичні засоби, проте авторові твору не вистачило уміння виразно висловити власну позицію і належно її аргументувати.	1+1 (не-груба)	

Високий	10	Написаний учнем твір являє собою самостійно побудований, послідовний, повний текст, автор якого враховує комунікативне завдання, висловлює власну думку, певним чином аргументує різні погляди на проблему, цитує уривки з художнього тексту; робота відзначається багатством словника, граматичною правильністю, дотриманням стильової єдності й виразності тексту.	1	3
	11	Письмове висловлювання учня являє собою самостійно побудований послідовний текст, автор якого враховує комунікативне завдання; аргументовано, чітко висловлює власну думку, зіставляє її з думками інших, уміє пов'язати обговорюваний предмет із власним життєвим досвідом, добирає переконливі докази для обґрунтування тієї чи іншої позиції з огляду на необхідність розв'язувати певні життєві проблеми, доречно цитує уривки з художнього тексту; робота відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю.	1 (не-груба)	2
	12	Написаний учнем твір є самостійно створеним, яскравим, оригінальним за думкою та оформленням висловлюванням; автор письмової роботи повно, вичерпно висвітлює тему; аналізує різні погляди на той самий предмет, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних життєвих проблем, доречно цитує і коментує уривки з художнього тексту; робота відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю та різноманітністю, стилістичною довершеністю.	–	1